ȘTEFAN BERCIU

moartea unui singuratic

Colecția „Pentru Patrie"

ŞTEFAN BERCIU

MOARTEA UNUI SINGURATIC

— Nuvelă —

www.virtual-project.eu

Versiune 1.0

Colecţia „Pentru Patrie”

Bucureşti, 1967

MOTTO:
Cea mai odioasă crimă este crima morală.

CAPITOLUL I
Investigaţii preliminare

S-a întâmplat acum unsprezece ani. Era tot toamna.

În serviciul la care lucram, era o mare forfotă. Se difuzau bilete la „Lakmè" şi, fiind puţine, fiecare invoca pretexte care de care mai puerile, pentru a-l determina pe cel care le procurase să-l prefere pe el.

Scena mă amuza şi priveam cu plăcere la colegii mei. După ce iureşul s-a potolit, ne-am reluat locurile la birouri şi am început să discutăm planul zilnic de măsuri. Fiecare şi-a expus cazul pe care-l „lucra", ce a realizat, ce greutăţi avea şi aşa mai departe.

Atenţia mi-a fost reţinută de expunerea unuia dintre ofiţerii mai tineri care lucra cu mine la efectuarea unor investigaţii preliminare pentru stabilirea victimelor unui notoriu invertit sexual, pe care-l voi numi „Camby", cum îi spuneau intimii lui.

Greutatea reclamată de tânărul meu coleg se referea la faptul că, la locuinţa uneia dintre presupusele victime ale corupătorului, nu găsea niciodată pe nimeni acasă.

Aflase că tatăl tânărului despre care ne interesam era contabil la un S.M.T. situat în apropierea Bucureştiului, iar tânărul Sergiu – victima – ar fi student la facultatea de medicină. Am întrebat imediat dacă a verificat informaţia referitoare la Sergiu şi mi-a spus că, într-adevăr, era student în anul II, la facultatea amintită, dar, deşi cursurile începuseră de câteva săptămâni, el nu se prezentase.

— Mama tânărului?… întrebai eu.

— Nici pe ea n-am găsit-o.

— Este plecată din Bucureşti?

— Nu, îmi răspunse colegul meu.

— Atunci?

— Vecinii spun că pleacă şi vine la ore foarte neregulate, şi…

— Şi?

— Drept să va spun, n-am perseverat prea mult ca s-o găsesc, recunoscu, şi, apoi, trecurăm la alte discuţii.

A doua zi, l-am însoţit pe tânărul meu coleg la locuinţa lui Sergiu. Doream neapărat să-i arăt cum se face cu adevărat o investigaţie. Poarta imobilului era deschisă. Un câine de curte ne-a întâmpinat cu lătrături nu prea curtenitoare, iar o vecină a familiei lui Sergiu s-a ivit în pragul unei uşi.

— Pe cine căutaţi? ne-a întrebat femeia, cu ochii încă peticiţi de somn.

— Pe Sergiu! răspunsei eu prompt.

— Acolo, la uşa din faţă, zise femeia, arătându-ne geamlâcul unei marchize, şi dispăru în locuinţa ei.

Ne-am îndreptat înspre apartamentul ce ni se indicase şi am apăsat pe butonul soneriei. Niciun răspuns. Am sunat din nou; de asemenea, nimic. Nu ştiu ce mi-a venit şi am strigat: „Sergiu!” Uşa s-a deschis şi în prag a apărut un bărbat de statură uriaşă, care să tot fi avut 50 de ani, iar în spatele lui, o femeie cam de aceeaşi vârstă, îmbrăcată în doliu. Fără să mă întrebe nimic, bărbatul s-a năpustit asupra mea, lovindu-mă năpraznic şi scoţându-mă afară din curte. Colegul meu a intervenit, dorind să explice rostul venirii noastre acolo, dar, bietul băiat, avu aceeaşi soartă. Uriaşul se reîntoarse în casă urlând ameninţător la noi; „Voi m-aţi nenorocit, Dumnezeii mamii voastre…”

— Ce facem? mă întrebă colegul.

— Ne mai plimbam pe-aici, spusei eu, covârşit de „succesul” avut în lecţia de investigaţii. Şi o

pornirăm de-a lungul străzii, fiecare cu gândurile lui.

— E nebun, rupse tăcerea tânărul ofiţer.

— Poate, îngăimai eu destul de neconvins.

— Nu credeţi?

— Am spus: poate, şi-mi urmai firul gândurilor mele.

— Dar altceva, ce-ar putea fi?

— Desperare, răspunsei eu aproape strigând.

— Desperare?! se miră colegul meu şi, privindu-l atent, observai că pe faţa lui ca de adolescent se aşternuse o teribilă nedumerire. Vă doare? întrebă el sfios, într-un târziu.

— Ba bine că nu.

— Şi pe mine… spuse, cu un ton care mă făcu să râd până la lacrimi. Râse şi el. Mai făcurăm câţiva paşi şi, apoi, fulgerat de un gând, i-am spus:

— Hai să ne întoarcem.

— Acolo? strigă el speriat.

— Nu chiar acolo, ci, pe acolo, îl liniştii eu şi, mergând tăcuţi, ne apropiarăm din nou de casa lui Sergiu. Privirile noastre erau atrase de poarta prin care fuseserăm zvârliţi. Deodată, ne-am oprit amândoi; pe poarta „înfrângerii" noastre, ieşise femeia îmbrăcată în doliu, urmată de uriaşul agresiv. După câteva clipe, însă, fiecare luă alt drum.

— Te ţii după el, îi spusei tânărului ofiţer, iar eu am s-o urmăresc pe femeie.

Unde avea să mă ducă? Ce va face? Voi izbuti s-o urmăresc neobservat, până la capăt? Ce voi afla? Iată gândurile care m-au însoţit până la poarta cimitirului „Belu"…

CAPITOLUL II
Taina unui mormânt

Ajuns la poarta cimitirului, m-am oprit la o oarecare distanţă de femeia pe care o urmăream, lăsând-o să înainteze câteva zeci de metri, dar când dispăru pe o alee laterală, iuţii paşii ca să n-o pierd. Ajunsei destul de repede la răspântia aceea, dar femeia, nicăieri: parcă o înghiţise pământul. Am rămas pe loc, liniştit, în speranţa că am să-i aud paşii. După câteva minute, hotărâi să mă plimb pe aleea centrală, unde femeia avea să revină când va voi să iasă din cimitir.

În ciuda vântului, câţiva stropi de ploaie căzură greoi pe pietrele care acopereau mormintele din jurul meu. Şi pentru că n-aveam de gând să părăsesc cimitirul, îmi căutai un adăpost; l-am găsit sub streaşina unui cavou.

Ploaia se înteţise, iar de pe streaşina destul de îngustă sub care mă aciuisem, apa începu să mi se prelingă, la început pe vârful pantofilor, apoi pe manşetele pantalonilor.

Trecuse aproape o oră şi, ce-i drept, răbdarea nu mă părăsise, dar, o nelinişte sau ceva asemănător puse stăpânire pe mine. Mă cunosc oarecum şi ştiu că, dintre toate sentimentele, singurul pe care n-am fost stăpân niciodată este senzaţia nedefinită care uneori mă cheamă în mare grabă, într-un anume loc.

Am pornit prin ploaie într-o direcţie anume. Nu făcui, cred, nici treizeci de metri, când mă pomenii la o nouă răscruce; pe aleea din dreapta, văzui un bătrân îmbrăcat cu o pelerină cenuşie, ale cărei poale măturau pământul, împingând o roabă. Pe dată mă prefăcui că sunt preocupat de inscripţia de pe placa unei cripte.

Cu coada ochiului vedeam cum bătrânul se apropie cu pas de melc, împingând roaba. Când ajunse în dreptul meu, se opri lângă mine şi, instinctiv, întorsei capul; privirile ni se întâlniră şi ochii lui iscoditori mă cercetară. Era în ei ceva ciudat: un soi de nedumerire amestecată cu neîncredere, ori şi mai grav… cu dispreţ. Nu ştiu cât timp s-a scurs astfel. Într-un târziu, bătrânul îmi spuse:

— Eşti ud leoarcă.

— Păi dacă plouă, răspunsei eu prosteşte.

— Tocmai pentru că plouă, îmi luă el vorba n-ar trebui să stai numai în haină pe o asemenea vreme.

— Când am plecat de-acasă nu ploua, încercai eu să-mi justific starea precară în care mă înfăţişam.

— Dar de când a început ploaia, aveai destulă vreme să pleci, spuse el pe un ton aproape răstit. Zi mai bine ce treburi te-au adus în cimitir, aşa… cu noaptea-n cap.

— Eu… mă atrage… şi nu-mi terminai fraza, arătând involuntar inscripţia de pe mormântul lângă care ma aflam.

Bătrânul privi într-acolo şi tot într-acolo privii şi eu, dar de astă dată, cu adevărat. Era mormântul unei tinere care murise cu un an înainte. Pe plăcuţa de la căpătâi, erau câteva versuri de dragoste semnate cu numele „Mihai”.

Bătrânul privi atent inscripţia şi, după câteva secunde, ochii lui se întâlniră cu ai mei.

Privirile nu-i mai erau reci; exprimau milă; o mila nobilă, o milă omenească, compătimire şi sinceră participare la suferinţa ce mi-o atribuia.

— Ce să-i faci, tăticule? îmi spuse. V-aţi despărţit prea devreme, e adevărat, dar mult nu mai e şi-o să fiţi iar împreună, încercă el să mă consoleze. Rămase apoi pe gânduri şi-ntr-un târziu, îmi spuse: Nu mai sta în ploaie! Şi îşi vârî o mână cu degetele noduroase într-unul din buzunarele pelerinei, de unde scoase o cheie. Na,

ia cheia şi du-te la birou… acolo unde scrie „portar”. Vezi că în camera de-alături e o maşină de gătit. Ia vreo două scaune din birou şi întinde-ţi hainele să le usuci, că altminteri intri în boală şi-or umbla bieţii părinţi după tine, cum mai este o biată femeie, care, de două-trei săptămâni, de când şi-a îngropat: băiatul, tot pe-aicea stă. Şi dădu să plece.

— Moşule, am încercat eu să-i reţin, în dorinţa de a-i explica oarecum rostul şederii mele în ploaie, dar bătrânul mă smuci energic de mână şi-mi spuse: grăbeşte-te băiete… Şi-aşa nu ştii dacă-i scăpa prea zdravăn. Mă reped să-i duc bietei femei nişte răsaduri şi-apoi vin şi eu la birou.

Se-ntoarse şi plecă foarte grăbit, târşindu-şi paşii.

Îl urmării cum mergea printre aleile întortocheate, şi-mi păru că s-a oprit. Mă strecurai binişor printre morminte şi, când ajunsei la numai câţiva paşi de el, îl văzui împreunându-şi mâinile ca pentru rugăciune. Alături de el, era femeia pe care o urmărisem. Femeia se aplecă spre roabă, îşi suflecă mânecile ude leoarcă ale pardesiului, apucă un răsad, scurmă cu mâinile pământul încă nelăsat de pe mormântul în faţa căruia am găsit-o, şi înfundă răsadul.

— Lăsaţi, doamnă… spuse blajin portarul. Fac eu restul. O să fie tot aşa de frumos cum aţi văzut la băiatul meu.

— Bine, bine, îngăimă femeia. Am încredere în dumneata… Te rog să ai grijă de el… Şi dumneata eşti părinte… Se îndreptă şi plecă grăbită, dar după doi paşi, se opri şi-i explică portarului: „La Sergiu, am fost. Acum, trebuie să merg acasă; pleacă Didi la şcoală, şi trebuie să-i fac ceva de mâncare.”

Aşteptai ca femeia să se depărteze şi mă apropiai binişor să citesc numele băiatului ei mort. Nu-mi venea să cred. Pe crucea de la căpătâiul acelui mormânt, era scris numele „Sergiu V.”.

— Ce cauţi aici? mă luă prin surprindere strigătul de indignare al bătrânului. Ori eşti şi tu

dintre ăia care au nenorocit-o pe femeia asta? Hai? Dă-mi cheia, tună bătrânul.

Băgai mâna în buzunar, scosei cheia şi i-o întinsei. Mi-a smuls-o de parcă i-aş fi spurcat-o cu atingerea mâinilor mele.

— Ce mai stai?

— Te aştept pe dumneata. N-am îndrăznit să intru singur într-o casă străină.

Mă privi o clipă neîncrezător, apoi i se citi pe faţă că iar îl cuprinde mila pentru mine. Lăsă roaba cu răsadul lângă mormântul lui Sergiu şi porni spre „biroul" său, strigându-mi peste umăr:

— Acu', hai vino, că nu te pot lăsa în halu' ăsta. De m-oi minţi, te vede Dumnezeu.

— Ba, de minţit am minţit, spusei eu. Bătrânul se opri:

— Atunci, tot pentru „băiat" ai venit, spuse el cu nedumerire.

— Da, dar nu pentru ce ţi-oi fi închipuind dumneata.

— Ţi-e curat gândul? mă întreba bătrânul, pironindu-şi ochii într-ai mei.

— Curat, răspunsei eu,

— Atunci, vino.

CAPITOLUL III
O simplă sinucidere!

În timp ce hainele se uscau întinse pe scaunele aşezate simetric în jurul maşinii de gătit din camera bătrânului, o bună parte de vreme tăcurăm amândoi.

— Să ştii, spuse bătrânul într-un târziu, dacă eşti om cu adevărat, nimic nu-ţi poate arde sufletul mai rău ca lacrima unei mame.

Mă lua pe departe. Era limpede că ceea ce-mi spusese nu era ceva care să mă impresioneze prin profunzimea meditaţiei, ci mai degrabă o insinuare, o aluzie. Dar unde voia să ajungă, nu ştiam.

— De ce-mi spui asta, moşule? întrebai, întorcându-mă cu tot trupul spre el.

— Aşa, bâigui el, niţel fâstâcit de tonul meu sincer. La asta mă gândeam şi asta am spus. Omul, adause el, e bine să spuie ce gândeşte că, dacă nu gândeşte bine, ăl de lângă el îl poate pune pe drumul bun. Vezi dumneata, eu cred că toate relele din lume vin de la gândurile nespuse de unii oameni celorlalţi şi… cred eu, nu le spun, ba de ruşine, ba de frică.

— Moşule, ce-ai vrea să ştii de la mine? întreabă-mă şi-am să-ţi spun numai adevărul, dar şi dumneata să-mi răspunzi adevărat la ce te-oi întreba eu.

Ochii bătrânului se luminară.

— Cine eşti şi ce căutai în cimitir?

— Sunt un om cinstit şi caut adevărul.

— Şi ce, adică printre cei vii nu-l mai găseşti? mă ironiză. Îl privii lung, continuând să tac. De ce nu răspunzi? Ţi-e greu să spui ce adevăr anume căutai?

— Mi-e greu, răspunsei eu. Şi ştii de ce?

— O fi ceva urât şi, dacă-i aşa, mai bine taci.

— Moşule, oricum o fi, adevărul trebuie să iasă la suprafaţă, trebuie să-l descopăr.

— Aha! Vasăzică nu ştii nimic. Atunci, ce vrei?

— Să aflu… şi mă oprii, ezitând.

— Cum să afli dacă nu ştii ce vrei?

— Ba ştiu, vorbii, şi din nou îmi pironii ochii în ochii lui. Bătrânul îşi trase scăunelul pe care se aşezase, mai aproape de pat, îşi aprinse o ţigară şi îşi scoase ochelarii. Nu mai avea nevoie să mă privească. Voia doar să mă audă.

— Moşule, sunt ofiţer de miliţie, spusei eu şi aşteptai să văd efectul spuselor mele.

— Să văz, interveni el şi-mi arătă cu un deget port-vizitul pe care-l lăsasem pe masă.

— Dă-mi-l, te rog. Bătrânul îmi întinse port-vizitul şi continuă să mă privească la fel de liniştit. Am scos legitimaţia şi i-am întins-o, iar el, apucând-o cu degetele lui noduroase, după ce-şi potrivi ochelarii, se porni să citească, silabisind.

— Acu', că ştiu cine eşti, poţi să mă întrebi.

— Mai întâi, vreau să-ţi mulţumesc pentru că m-ai adăpostit.

— Oricine-ai fi fost, nu mă lăsa inima să fac altfel. Tăcu câteva clipe, meditând parcă la ceva anume. Mult trebuie să-ţi iubeşti meseria, dacă ai putut să stai aşa, ca un câine, în ploaia asta torenţială.

Bătrânul părea că nu se mai grăbeşte sa afle scopul prezenţei mele acolo, dar, cum timpul trecea şi hainele aproape că se uscaseră, grăbii explicaţia vizitei mele, spunându-i că nu doream altceva, decât să-mi lămuresc mie comportarea ciudată a părinţilor lui Sergiu.

— Aici, începu alene moşneagul, este o taină. Din câte am priceput eu, băiatul n-a murit de vreo boală, ori de pe urma vreunui accident. Tăcu, îşi aprinse o altă ţigară şi continuă, rar şi chibzuit: Femeia pe care ai văzut-o la mormântul lui mai are un copil… tot băiat, dar mai mic… de vreo 16-17

ani. De două-trei săptămâni, de când l-a îngropat pe Sergiu, femeia vine în fiecare zi… când mai devreme, când mai târziu…

— Moşule, intervenii eu, profitând de faptul că-şi reaprindea ţigara ce i se stinsese în timpul povestirii, ai spus adineaori că Sergiu n-ar fi murit din cauza vreunei boli sau accident. De ce crezi asta şi ce ştii mai exact?

— Exact, nu ştiu nimic.

— Atunci?

— Păi, spuse stingherit bătrânul, şi când a fost de l-a-ngropat şi altă dată, când a venit la mormânt, mamă-sa îl tot certa pe băiat. „De ce-ai făcut asta?" „Ce-a fost în sufletul tău?" „De unde atâta desperare!" şi câte altele… Aşa că, vezi dumneata, ce altceva poţi pricepe, decât că şi-a făcut singur seama.

— Desperare? Desperare, moşule? Aşa zici că se tânguia mama lui?

— Aşa, spuse mirat bătrânul, că doar de bine nu-şi taie beregata un flăcău aşa frumos. Ştii ce frumos era, domnule! Aproape tot aşa de frumos ca şi Mielu, băiatul meu ăla mic, de mi s-a prăpădit acum anul.

— Şi zici că şi-a tăiat beregata?

— Asta am văzut eu, preciza bătrânul, avea o tăietură foarte subţire în jurul gâtului. Şi-apoi, dacă l-ar fi tăiat altul, dumneavoastră aţi fi ştiut.

Sării din pat.

— Mai stai puţin, spuse moşneagul pipăindu-mi hainele întinse în jurul maşinii de gătit. Încă sunt jilave, nu poţi pleca aşa…

— Plec, moşule, trebuie să plec, spusei eu.

— Te duci la spital?

— La care spital? întrebai surprins.

— La ăla de nebuni, preciză el, acolo unde a murit Sergiu, mai adause, văzând nedumerirea mea. Nu ştiai?

— Nu.

— Ehei, spuse suspinând din adâncul rărunchilor. Păzeşte-te, domnule, de femei dintr-acelea de te bagă laolaltă cu nebunii; eşti băiat tânăr.

— Moşule, îngăimai eu, ce tot spui?

— Păi ţi-aş spune eu, dar dacă te grăbeşti…

Mă aşezai din nou pe pat. Era evident că bătrânul exercita un mic şantaj asupra mea pentru a mă reţine, să nu plec cu îmbrăcămintea udă, dar ceea ce mă îngrijora era gândul că, în dorinţa lui de a-mi face bine, moşneagul ar fi putut să-mi îndruge cine ştie ce baliverne şi-apoi, să nu mai revină asupra lor, de teamă, ori de ruşine că m-a minţit.

— La ce te-oi fi gândind? spuse deodată. Tresării din gândurile mele şi-mi întorsei privirile spre el. Crezi că vreau să-ţi îndrug cine ştie ce bazaconie, numai ca să te reţin, hai?

— Cred, răspunsei, pe jumătate ruşinat, pe jumătate amuzat de faptul că bătrânul îmi ghicise gândurile.

— Fii liniştit, zise el, şi începu să scormonească jeraticul care se cam stinsese. Apoi, se ridică de pe scaun şi privi spre capelă. Ştii, ploaia a devenit lapoviţă… O să avem o iarnă grea, mai spuse şi reveni lângă mine. Aşa, hai? Ţi-a dat prin minte că te-aş putea minţi, ca să te fac să stai cuminte aici? Dar nu te mint, că n-am de ce. Şi-apoi, cu lucruri serioase, nu se glumeşte. Nu te-am minţit. De-acolo l-au adus, de la balamuc. Cine ştie ce suflet de căţea i-o fi mâncat minţile, mânca-i-ar vârcolacii sufletul…

— Te cred, moşule, dar de unde ştii despre povestea cu femeia?

— Vezi dumneata, asta mi-a spus-o un domn care a venit şi la înmormântare.

— Şi mai… când? întrebai eu.

— Păi, se gândi bătrânul, să-ţi zic drept, a mai fost pe aici, dar de-atuncea se fereşte de părinţii băiatului.

— Cum aşa?

— Iaca bine… După ce l-a îngropat pe Sergiu, tată-său abia se mai ţine pe picioare… Ce om voinic! Un munte, nu altceva, dar nenorocirea te frânge câteodată, domnule, de te face neom. Îşi îndreptă din nou privirea spre fereastră şi tăcu. Apoi, deodată, tresări, ca la aducerea aminte a unor gânduri ori întâmplări tulburătoare, şi se porni, precipitat, pe vorbă. Când a ajuns în dreptul porţii, muntele ăla de om, cum îţi spun, abia se mai ţinea pe picioare. Deodată, îi apare în faţă bărbatul despre care-ţi spuneam că ştia din ce cauză şi-a pus capăt zilelor bietul băiat. Tatăl lui Sergiu a tresărit aşa… cum se-ntâmplă câteodată, când te trezeşte cineva brusc din somn: l-a privit ţintă, s-a scuturat de moleşeală şi ca un câine de ăl turbat s-a năpustit asupra lui, doborându-l şi călcându-l în picioare… Am intervenit şi eu pe lângă rudele şi prietenii care veniseră cu el şi abia-abia am putut să-i îndepărtăm de cel căzut. Bietul părinte s-a uitat atunci de jur împrejur şi sărindu-i în ochi şapca mea de portar, m-a apucat de haină şi a urlat la mine: „Dacă-l prinzi pe-aicea, ţine-l şi cheamă-mă pe mine…” După aia, l-a înecat plânsul şi a plecat cu paşii târâş, ajutat de doi oameni.

— Moşule, spusei eu, ziceai că mama lui Sergiu, printre tânguielile ei, spunea ceva în legătură cu desperarea care l-ar fi dus la moarte.

— Da, încuviinţă bătrânul. Tocmai de-aceea zic eu că bărbatul pe care l-a bătut aşa de rău tatăl băiatului are dreptate… Tot femeie… domnule… Tot o femeie dintre acelea care te mână la pierzanie trebuie să fie la mijloc.

— Aşa ţi-a descris-o bărbatul acela?

— Nu, se repezi moşneagul, că doar nu era nebun să vorbească aşa despre sora lui.

— A cui? întrebai eu covârşit de noutatea lucrului aflat.

— A lui, răspunse bătrânul, şi-mi explică, pentru a înţelege „oricine”: a ăluia, a bărbatului pe care

tatăl lui Sergiu nu voia să-i lase lângă mormânt… Aici, fraza îi fu curmată de nişte ciocănituri în uşă. Bătrânul tresări; se ridică greoi de pe scăunel şi se duse la uşă. Trase un colţ al perdelei şi-apoi reveni lângă mine, şoptindu-mi grav: A venit el… bărbatul despre care-ţi vorbeam… Ce zici să fac? Chibzuii o clipă, dar numai una, şi-apoi sării din pat.

— Spune-i să aştepte puţin, până mă-mbrac. După aceea, pofteşte-l în birou, închide bine uşa între camere şi vezi ce vrea.

— Bine, încuviinţă bătrânul şi se-ndreptă spre uşă. Bătrânul îl introduse pe noul sosit în birou.

Era un bărbat înalt, cu mişcări simple şi gesturi largi; vocea îi era catifelată şi fraza limpede, frumos construită. Toată înfăţişarea lui trăda pe intelectualul cu puţină pozăă, conştient de inteligenţa lui. Un singur lucru mă făcu mai atent şi anume, neliniştea privirilor sale.

Vorbea din ce în ce mai încet şi nu mai putui să-i aud ce spune, dar după câteva minute, bătrânul îl conduse la uşă şi reveni în grabă. Bărbatul îl întrebase dacă vreunul dintre părinţii lui Sergiu a fost sau urma să vină la cimitir. Sosise însoţit de o femeie tânără, sora lui, şi amândoi voiau să-i aprindă o lumânare băiatului.

*

— Nu-i pot împiedica, se scuză parcă bătrânul.

— Desigur, încuviinţai eu. Privii pe fereastra dinspre capelă şi văzui cele două siluete înaintând prin lapoviţa ce se stârnise.

— Să iei pelerina mea, spuse moşneagul. Acuma, sigur, ai să te duci după ei; nu te mai pot ţine locului…

— Mulţumesc. O puternică emoţie puse stăpânire pe mine şi mă aşezai din nou pe pat. Tăcurăm amândoi şi, după o vreme destul de îndelungă, bătrânul mă bătu pe umăr.

— Hai, domnule!

— Ce este? tresării eu.

— Vin spre birou… Moşneagul mă trecu iar în camera cealaltă, pentru a-i putea întâmpină pe cei pe care eu aveam să-i urmăresc.

Din nou se auziră ciocănituri la uşă, apoi, câteva cuvinte de politeţe şi, în sfârşit, vizitatorii plecară.

Trăsei în grabă pelerina bătrânului peste umeri şi ţâşnii prin uşa rămasă întredeschisă.

— Să-mi aduci pelerina până deseară, auzi? strigă unchiaşul în urma mea.

Când am ajuns în stradă, bărbatul şi femeia pe care începusem să-i urmăresc se urcară într-o maşină particulară cu nr. 8206-Pl.

În ciuda vremii destul de proaste, în staţia „Getax” din faţa cimitirului staţionau câteva taximetre, aşa că avui de unde să aleg.

— Repede! spusei şoferului.

— Dar unde? întrebă firesc acesta.

— După maşina din faţă. Şi astfel, urmărirea care abia începu, avea să se termine noaptea târziu, târziu de tot şi cu nişte rezultate care, în loc să-mi clarifice cât de cât lucrurile, mă tulburară într-atât, încât şi astăzi, când mă gândesc la ce aveam să aflu, mă cuprinde un soi de groază amestecată cu un gust amar.

CAPITOLUL IV
În plină aventură

După ce merse în linie dreaptă cam două sute, trei sute de metri, cel care conducea maşina în care se urcase vizitatorul neaşteptat şi sora lui, făcu o întoarcere bruscă şi porni cu toată viteza înapoi, în direcţia cimitirului, dar fără să se oprească acolo, ci continuând să gonească pe şoseaua Olteniţei. Vizibilitatea era redusă, iar pericolul de derapare ne pândea la orice pas. După indicaţiile sumare ce i le dădusem şoferului de pe taximetrul ce-l luasem, acesta se lămuri destul de repede asupra profesiunii mele. Era un om tânăr, cu privirea ageră, cu obrajii supţi, dar fără să fie slabi, cu mâini energice, care manevrau cu îndemânare şi siguranţă volanul.

La un moment dat, a fost nevoit să încetinească viteza din cauza unui convoi de autocamioane care apăruseră dintr-o stradă laterală şi intraseră în şosea descriind o curbă destul de mare, ajungând aproape până la mijlocul drumului. Acest lucru făcu ca distanţa dintre noi şi urmăriţi să crească simţitor, şi spre mâhnirea noastră, maşina pe care o urmăream dispăruse.

— Ce ne facem? spuse şoferul. Adică dumneata… Eu am făcut tot ce-am putut… Ai văzut că…

— Lasă, nu te mai necăji, sigur că ai făcut tot ce era cu putinţă, căutai eu să-i consolez. Ştii ce? Hai până la spitalul de boli nervoase… Dacă cineva nu m-a minţit, atunci acolo îi vom găsi pe oamenii noştri. Şoferul mă privi atent.

— La spitalul central, aţi spus?

— Da, confirmai eu cu tărie, pentru a-l convinge să pornească odată.

— Atunci… spuse şoferul şi tăcu stăpânit de un gând ce-l frământa.

— Atunci, ce?

— Dom’ne, lunganul care a ieşit din cimitir, împreună cu femeia… mare minune…

— Vorbeşte limpede, omule, îl apostrofai.

— Vorbesc, vorbesc, mă linişti el, dar tăcu din nou, urmărindu-şi gândurile mai departe.

Închise ochii şi rămase aşa aproape un minut. Nu îndrăznii să-i tulbur. Apoi, se lovi deodată cu palma mâinii stângi peste frunte, dar mâna lui dreaptă începu să scotocească printr-un buzunar.

— Ăsta e, ce mai!

— Cine? întrebai eu şi mai nedumerit.

— Omul, dom’ne… Omul care m-a luat săptămâna trecută, tot din faţa cimitirului şi I-am dus până la balamuc. M-a ţinut acolo vreo jumătate de oră şi p-ormă mi-a spus să vin spre seară ca să-i iau. Mi-a lăsat o sută de lei, cu toate că aparatul marcase doar aproape cincizeci, zicând: „Lasă că ne socotim când vii…” începu să-şi scotocească buzunarele cu amândouă mâinile.

— Ce cauţi? am zis eu enervat că nu mai voia să ne continuăm drumul.

— Carnetul… spuse el şi căută mai departe şi mai nervos. În sfârşit, îl găsi şi începu să-i răsfoiască. Uite, dom’ne, cum îl cheamă pe ăla la care s-a dus. Luai carneţelul din mâna lui şi citii: „Dr. A. Kid, clinica nr. 3, psihiatrie”.

— Acolo l-ai aşteptat când te-ai reîntors?

— Acolo, spuse el.

— Cunoşti, deci, drumul. Haide, îl îndemnai, şi pornirăm din nou. După câteva minute, ajunserăm, dar la intrarea maşinilor, portarul ne opri. Şoferul se uită la mine, aşteptând probabil să fac uz de vreo legitimaţie specială, dar mie nici prin minte nu-mi trecu una ca asta.

— Ne-a chemat domnul doctor Kid, de la clinica nr. 3 psihiatrie, spusei.

— Doctorul Kid? se miră portarul. Ce nevoie ar avea de maşină, că doar acum câteva minute a venit fratele domnului de la Ploieşti cu o maşina de toată frumuseţea.

Îmi devenise clar că „lunganul” era doar un prieten al doctorului Kid, iar frate, îi era proprietarul maşinii pe care o urmărisem.

— Dacă ne-a chemat, ne-a chemat, spuse copilăreşte şoferul.

— Bine, bine, zise portarul, dumitale ţi-oi da drumul, dar ăsta ce caută? şi arătă dispreţuitor spre mine.

— Sunt încărcător la cooperativa de prestări de servicii, intervenii eu cu-atâta naturaleţe, încât, după ce cântări atent înfăţişarea mea vestimentară, portarul consimţi, spunând: „Mergeţi, o fi având ceva de dus acasă…” Şi plecarăm.

Intrarăm cu multă luare-aminte printre nişte grămezi de moloz presărate de-a lungul aleii centrale şi apoi o luarăm la dreapta, până când ajunserăm într-un careu format de clădirile în care se aflau birourile administraţiei şi bucătăria spitalului.

— Aici este secţia a 3-a de psihiatrie? întrebai şoferul.

— Nu, răspunse acesta, dar tot aici am parcat maşina şi data trecută, când am venit să-i iau pe „lungan”.

În jurul nostru se mai aflau câteva turisme aparţinând probabil unor medici, salariaţi ai spitalului, acest fapt explicându-mi că locul unde ne aflam servea staţionării maşinilor.

Privii atent, dar turismul pe care-l urmăriserăm noi nu se vedea pe nicăieri.

— O să-i găsim chiar în faţa pavilionului unde lucrează doctorul Kid, mă asigură şoferul, intuind îngrijorarea mea.

Lapoviţa devenise mult mai densă şi ameninţa să se transforme în ninsoare. Câţiva oameni îmbrăcaţi în halate groase de molton de culoarea

vişinei putrede şi cu bonete albe pe cap, ieşiră din clădirea bucătăriei centrale împingând un cărucior, pe care se afla meniul vreunuia din pavilioane. În rest, nici ţipenie de om. Undeva, în depărtare, se auzi o sirenă care anunţa întreruperea lucrului: era ora mesei de prânz.

— Mergem? spuse şoferul.

Mergem. Şi pornii după el. După mai multe ocolişuri printre aleile întortocheate dispuse ca într-un labirint, ajunserăm în faţa unui pavilion pe uşa căruia se afla o plăcuţă cu inscripţia „Secţia 3 psihiatrie". Rămaserăm o clipă tăcuţi. Apoi, şoferul mă luă uşor de braţ şi mă trase după el spre aripa stângă a clădirii.

— Acolo am văzut eu data trecută vreo două-trei maşini parcate. Ocolirăm clădirea şi, spre bucuria noastră, maşina pe care o urmărisem se afla în acel loc.

Chibzuii o clipă şi, involuntar, în pragul hotărârii pe care o luasem, îl strânsei de braţ atât de tare pe bietul şofer, că îl făcui să geamă.

— Vă este rău? mă întrebă îngrijorat.

— Nu, spusei, încercând să zâmbesc.

Îmi rotii privirile de jur împrejur. Apoi, îmi pironii ochii în ochii lui şi, strângându-l de mână, îl întrebai cu glasul sugrumat de emoţia propriului meu gând:

— Vrei să mă ajuţi cu-adevărat?

— Dacă e lucru cinstit, vă ajut, spuse el cu o nuanţă de îngrijorare în glas.

— Bine, spusei eu precipitat. Uite, pe ăştia trebuie să-i ţin pe loc măcar o jumătate de oră.

— Asta-i tot? spuse el însufleţit. Gata, dom'ne, mai adause şi-şi luă o alură de luptător.

— Nu, nu aşa.

— Dar cum? întrebă el puţin decepţionat.

— Să dezumflăm cauciucurile. Dumneata mă păzeşti şi eu…

— Lăsaţi, fiecare cu meseria lui, spuse şoferul şi se repezi la prima roată a maşinii urmărite. Apoi,

la a doua… la a treia şi, în sfârşit, la ultima. Ce bucurie pe capul lor, spuse când isprăvi treaba. Ne privirăm cu un aer de complicitate copilărească şi izbucnirăm în râs.

— Acu', ce mai facem? spuse el.

— Ne despărţim, răspunsei eu. Am să telefonez la serviciu să-mi trimită o maşină şi, până atunci, mai rezolv nişte treburi pe la administraţie. Iată, spusei eu. Scoţându-mi legitimaţia. Notează-ţi numărul şi să facem chitanţa.

— Nici nu mă gândesc să vă las aici până nu văd eu că vine cineva să vă ia. Vai de mine, nu vă faceţi griji de bani, mă duc să opresc aparatul şi gata.

— Stai, dacă vrei, şi să ştii că nu m-am gândit la bani.

— Păi atunci? spuse el nedumerit.

— Aşa… n-aş fi vrut să-ţi pierzi vremea din cauza mea.

— Mergeţi unde aveţi treburi şi pe mine mă găsiţi acolo unde-am tras maşina.

— Îţi mulţumesc, spusei, şi-i trăsei uşor spre uşa principală a clinicii. Aruncai o privire de-a lungul acelui perete şi, la o distanţă de şase-şapte metri de locul unde mă aflam, zării un telefon public. Şoferul îmi ghici intenţia şi, cu bunul simţ pe care-l au oamenii simpli, se depărtă de mine spunându-mi că-i este frig şi se duce la maşină.

Formai numărul şefului meu şi-mi răspunse chiar el.

— Sunt foarte curios să ştiu ce se-ntâmplă cu voi. Acum o jumătate de oră, m-a sunat locotenentul N… de la Grădişte… acuma, mă suni dumneata de la spitalul de boli nervoase… Ce se-ntâmplă?

— Muncesc, răspunsei eu încercând să-l liniştesc.

— Adică? tună el. Vreau să ştiu şi eu ce munceşti, ce-ai făcut?

— Am dezumflat toate cauciucurile unei maşini.

— Ce? Cum? De ce?

— Aşa, ca să nu poată pleca imediat.

— Dacă glumeşti, să ştii că eşti deplasat.

— Dar nu glumesc de loc, spusei eu şi-i rugai să vină imediat.

— Bine, încuviinţă şi închise receptorul.

Ajungând în careul unde era clădirea administraţiei, am schimbat o privire cu complicele meu şi am pornit-o mai departe spre biroul de internări. Aici, am stabilit că Sergiu V. fusese internat chiar la secţia nr. 3 psihiatrie, rezerva 2, sub îngrijirea doctorului Kid, unde stătuse numai 4 zile. Pe foaia de observaţie era consemnat diagnosticul „sindrom astenic depresiv cu manifestări obsesive" şi menţiunea: „în noaptea de 24 octombrie… bolnavul Sergiu V. a lipsit din spital nemotivat", menţiunea fiind semnată de Dr. Vlădescu Gh.

Sergiu fusese internat de la 22, la 25 octombrie ora 19, când s-a sinucis prin tăierea carotidei cu un brici care se afla lângă el în sala de baie, unde fusese găsit mort. În mintea mea, se născură nenumărate întrebări. De pildă, cine recomandase internarea pacientului; dacă cel care-l recomandase îi cunoştea boala mai de mult; cum evoluase boala; cum se manifestase ea; căror cauze se atribuia o astfel de suferinţă, şi câte altele.

Dar, deodată, fulgerat de o inspiraţie salvatoare, locul tuturor acestor întrebări îl luă una singură: ce se întâmplase în ziua morţii lui Sergiu, ori cu o zi mai înainte, şi de ce şi unde fusese el în noaptea de 24 octombrie, când fugise din spital? Cine putea oare să-mi lămurească mai bine aceste aspecte, decât foştii săi colegi de salon!…

Aflai că rezerva nr. 2 era mobilată cu trei paturi, iar în cele patru zile cât fusese internat, Sergiu avusese un singur tovarăş, pe un profesor pensionar, dar numai până în ziua de 24 octombrie, când acesta fusese mutat într-un salon învecinat.

În evidenţele spitalului, găsii o adresă prin care se recomanda, de către o policlinică din oraşul Ploieşti, internarea unui arhitect, Tomaziade Carol, într-o clinică de psihiatrie a spitalului de boli nervoase din Bucureşti.

Fila următoare era prinsă cu o clamă de această recomandare. Desprinsei clama cu grijă şi, spre stupefacţia mea, fila anexă era foaia de internare a arhitectului Tomaziade, la secţia 3 psihiatrie, rezerva nr. 2, având data de 24 octombrie 19… şi semnată de dr. Kid, căruia, în acea zi tocmai îi venise rândul să facă de serviciu la internări.

În afară de data internării, fişa mai cuprindea menţiunea: „Bolnavul nu s-a prezentat”, şi data de „25 octombrie 19…” fiind semnată de „Dr. Vlădescu Gh.”, care fusese de serviciu la internări după o noapte de gardă.

M-am reîntors la foaia de observaţie a lui Sergiu. Nicio recomandare. Bolnavul venise singur la internări, fusese consultat, repartizat la secţia 3 psihiatrie, iar aici, doctorul Vlădescu scrisese pe foaie „rezerva nr. 2”.

„Încurcată treabă”, bombănii eu şi ieşii din acel birou şi mai nelămurit de cum venisem.

Afară ningea. Când ajunsei în dreptul taximetrului care mă adusese, văzui că alături parcase maşina de serviciu al cărei şofer îmi ieşi în întâmpinare de cum mă văzu. Mă privi lung şi cu toate eforturile pe care – în mod vădit – le făcea, nu-şi putu stăpâni râsul, văzând înfăţişarea jalnică pe care probabil o aveam.

— Acu’, plec, zise „Getax”-istul pe care nu-l remarcasem când se apropiase de mine.

— Să facem chitanţa, spusei eu.

— Facem, răspunse el cu un ton de copil necăjit pentru că i s-a luat posibilitatea de a-şi continua un joc. Scrisei în grabă actul şi îi mulţumii încă o dată pentru ajutorul pe care mi-l dăduse.

— Lăsaţi, asta, spuse el bravând, mai bine aveţi grijă, că ăia mai au un singur cauciuc neumflat.

Acu-i vezi că pleacă, mai spuse el urcându-se în taximetru, dar dumneavoastră… de! Aveţi maşină, nu glumă. Şi plecă.

Şeful coborî din maşina noastră de serviciu şi mă-ntâmpină cu un zâmbet reţinut. În dreapta era o cărare care ducea într-un luminiş. Amândoi ne uitarăm într-acolo şi, înţelegându-ne din priviri, pornirăm pe cărare. Pe la mijlocul drumului, ne oprirăm; îi raportai cu lux de amănunte întâmplările din dimineaţa aceea şi, după câteva minute de chibzuinţă, şeful spuse: da, da… cunosc problema, dar n-aş fi bănuit asemenea complicaţii. Nu mă mai putui reţine şi-i rugai să-mi încredinţeze cazul, până la capăt.

— Bine, răspunse el şi, ghicindu-mi parcă gândurile, adause: ştii, mă gândesc că n-ai să te mai poţi ocupa şi de alte treburi… aşa că… mâine după-amiază, aştept planul de acţiune.

— Vă mulţumesc, spusei fericit.

Când reveniram în dreptul clădirii administraţiei, nu mică ne fu surpriza văzându-l pe taximetrist cu maşina trasă alături de a noastră.

— M-am gândit că s-ar mai putea să aveţi nevoie… bâigui el.

— Nu… mulţumesc, dar…

— Ba da, mă întrerupse şeful. Şi se întoarse spre şofer: ai făcut chiar foarte bine. Uite, du-mă pe mine în centru, mai spuse el şi se urcă în taxi, strigându-mi: Succes! Şoferul mă salută prietenește, debraie şi după câteva clipe, dispăru făcând un viraj la stânga, spre poarta pe unde ies automobilele.

Am intrat în maşină. „Avion”, aşa-i poreclisem pe şoferul care venise să mă ia, mă întrebă dacă am îngheţat de-a binelea.

— Oho! răspunsei eu. Râse şi se aplecă peste spătarul banchetei de unde luă o şubă pe care mă îndemnă să mi-o pun peste picioare. Dar, vai! Prin faţa noastră, ţâşni maşina cu număr de Ploieşti şi goana reîncepu.

CAPITOLUL V
Noi identificări

Urmărirea continuă, dar pasagerii maşinii din faţă făcură mai multe escale. „Lunganul” coborî pe strada Principatele Unite pentru a-şi cumpăra nişte ţigări, apoi, conducătorul maşinii coborî în dreptul unui telefon public şi chemă pe cineva care, probabil, nu era acasă. După aceea, maşina îşi continuă drumul până la piaţa Gemeni, oprindu-se lângă un refugiu de pietoni. Coborî numai „lunganul”. Mi-am privit ceasul: era ora două fără cincisprezece minute. Ninsoarea se domolise. „Lunganul” o porni cu pas grăbit până la liceul „Dimitrie Cantemir”, oprindu-se la câţiva metri de „intrarea elevilor”. Îşi privi ceasul, apoi îşi roti ochii de jur împrejur. Rămase nemişcat câteva minute: se uită din nou la ceas şi apoi îşi aprinse o ţigară. Într-un târziu, tresări şi picioarele i se puseră în mişcare înspre un grup de elevi care tocmai coborâseră dintr-un autobuz. Din grup, se desprinse un tânăr bine făcut, cu înfăţişare plăcută, care alergă spre el. „Lunganul” se descoperi, salutându-l exagerat de politicos, şi discută cu el câteva clipe, timp în care rămase cu pălăria în mână. Scoase din buzunar un pachet de ţigări străine şi i-l oferi tânărului care şi-l ascunse grăbit în buzunarul paltonului. Apoi „lunganul” scoase portvizitul şi-i dădu câteva bancnote, dar nu putui să-mi dau seama de valoarea darului.

Tânărul se uită la ceas şi, schiţând un gest de mulţumire, salută şi plecă grăbit de lângă „omul meu”.

— Didi! strigă „lunganul” în urma lui, şi tânărul se întoarse. Mai schimbară câteva cuvinte şi apoi se despărţiră, fiecare văzându-şi de drumul lui.

Maşina din faţă viră la stânga şi continuă să meargă destul de încet, până la intersecţia bulevardului Dacia cu calea Dorobanţilor, oprindu-se în faţa unui bloc. Aici, toţi pasagerii coborâră şi ultimul intră „lunganul”. Aşadar, el era amfitrionul…

Portarul imobilului, după ce îl salută şi schimbă câteva vorbe cu el, îşi reluă măturatul treptelor de la intrare.

„Didi, Didi” îmi răsună deodată în urechi. Tresării. „Neghiob ce eşti”, îmi spusei eu. Dacă era cine ştie ce flecuşteţ, imediat ai fi remarcat, te-ai fi mândrit faţă de tine însuţi, cu spiritul tău de observaţie formidabil, ai fi făcut asociaţii de împrejurări… dar câte n-ai fi făcut! Şi după ce-mi trăsei o chelfăneală zdravănă, pornii înspre casa unde intrase vizitatorul nedorit de tatăl lui Sergiu, dar prieten cu Didi, fratele mai mic al lui Sergiu. Portarul tocmai se pregătea să intre în imobil, când eu mă găsii lângă el.

— Bună ziua, spusei eu.

— Bună ziua, bombăni el, măsurându-mă din tălpi şi până-n creştet.

— Ştii, zisei, spune-i dumneata proprietarului acestei maşini că n-a parcat regulamentar.

— Du’ şi-ţi vezi de treabă, şuieră portarul aruncându-mi o privire dispreţuitoare. Parcă spunea: „ăsta-i hal de om?”

— Nu pleca, spusei eu văzându-l că pusese piciorul pe prima treaptă.

— Ce vrei? urlă el.

— Apropie-te şi vorbeşte încet, că ştiu şi eu să zbier.

Mă privi puţin descumpănit, apoi veni lângă mine, cu paşi nu prea siguri. Mă asigură că se va duce imediat la domnul arhitect Tomaziade şi-i va comunica dispoziţia dată de mine în legătură cu parcarea maşinii şi mă rugă să nu-l amendez.

— El este proprietarul maşinii? întrebai eu.

— Nu, proprietarul este un profesor de la Ploieşti, la care locuieşte domnul Tomaziade, că acolo are serviciul, bietul om.

— Dar de ce-l jeleşti?

— Păi dac-aţi şti, i-aţi plânge şi dumneavoastră de milă. A avut o mare nenorocire… A murit logodnicu' lu' soră-sa; un doctor frumos şi tânăr, că eu, când I-am văzut prima dată, am zis că n-are douăzeci de ani.

Conversaţia începu să se lege şi chiar să devină promiţătoare, aşa că scosei pachetul cu ţigări şi-i oferii. Portarul luă una, îmi mulţumi, o aprinse şi, după ce trase câteva fumuri, mă pofti în camera lui, unde văzui un aparat telefonic.

— Funcţionează? întrebai.

— Sigur, spuse el mândru. Formai numărul unui coleg care abia ajunsese acasă şi-i spusei:

— Bine, omule, este aproape ora trei şi tot n-ai venit să mă schimbi?… Cum, unde mă găseşti? Controlez parcarea maşinilor pe Daciei… Te aştept la numărul… Ce-o fi înţeles bietul băiat, nu ştiu, dar oricum, veni. Recursesem la acest procedeu de teamă că „oamenii mei" ar fi putut pleca „neînsoţiţi".

— Sora domnului Tomaziade locuieşte tot aici?

— Nu… numai când lipseşte dumnealui, că ştiţi, are flori, foarte multe flori şi trebuie să vadă cineva de ele.

— Logodnicul venea deseori pe-aici?

— Domnul Sergiu?!… da… da… era bun prieten cu domnul arhitect. Când a fost de s-a-mbolnăvit, domnul Sergiu a venit chiar din spital să-i vază… Asta prietenie. Uite, eu cu frate-meu, dacă ne vedem o dată pe an.

— Când a fost ultima dată Sergiu la arhitect?

— L-aţi cunoscut?

— Da, minţii eu. Era înalt, blond…

— Da, da, da, întări portarul şi îşi apropie scaunul mai mult de al meu, continuând cu voce joasă: ultima dată a fost la domnul arhitect… dacă

nu mă-nşel, cu o zi ori două, ba nu, nu… că a doua zi mi-a spus domnul Tomaziade că a murit. Ce ziceţi de asta? Parc-a avut presimţire… săracu', de! a venit să-şi ia rămas bun. Acu', fiindcă ziceţi că l-aţi cunoscut, îi ştiaţi şi firea, nu?

— Cum să nu, intuii eu, blând, bun, liniştit…

— Aşa, aşa, spuse precipitat portarul. Ei, să-i fi văzut dumneavoastră în noaptea aia, ultima, când a venit de la spital… Doamne, doamne ce scandal a fost sus! Io cred că s-au şi bătut.

Tăcurăm câtva timp, amândoi. Privirile mele rătăciră în gol şi-ntr-un târziu, se opriră pe un colţ al mesei, opus celui de care-mi sprijinisem o mână. Văzui un plic adresat lui Tomaziade.

— Ai uitat să dai domnului arhitect scrisoarea asta.

— Care scrisoare? întrebă, surprins, portarul.

— Aia de lângă dumneata, spusei eu arătându-i-o.

— Vai de mine! se tângui el. Şi m-a rugat băieţaşul să i-o dau imediat. Aici a scris-o, mai spuse el şi-mi întinse plicul care era nelipit.

— Ce să fac cu ea?

— Citiţi-o, să vedeţi cum se ţin necazurile de familia răposatului.

Ezitai…

— V-o citesc eu, adause portarul şi se apucă să-mi facă lectura.

„Carol, astăzi de dimineaţă au fost la noi acasă doi indivizi care-l căutau pe Sergiu. Nu cred să fi fost de la miliţie, pentru că altfel ar fi ştiut că Sergiu a murit. Tata i-a gonit şi i-a bătut. O vecină, doamna Taubb, aia cu telefonul, la care-l chemai tu şi Ella pe Sergiu, i-a spus mamii că individul mai tânăr dintre cei doi, a mai fost prin curte cu o zi înainte. Diseară, când plec spre casă, trec pe la tine. Didi."

— Didi! exclamai eu întrebător,

— Da, spuse portarul; este fratele domnului Sergiu.

— Şi e în şcoală încă?

— Ooo, păi dacă are 17 ani. Până să moară doctoru', nu l-am văzut pe-aici, doar după aia, vine mereu. Seara, mai ales, dar nu stă mult. Mă ridicai de pe scaun şi-i mulţumii pentru ospitalitate, asigurându-l că mi-a făcut impresia unui om cu suflet, pentru faptul că este atât de sensibil faţă de suferinţele domnului Tomaziade.

Ajuns în stradă, mă îndreptai spre locul unde-l lăsasem pe „Avion", dar nu mai era acolo, „decolase" cu colegul pe care nu-l lăsasem nici să mănânce. Întrebarea, unde-ar putea fi, mi-o lămuri lipsa maşinii cu număr de Ploieşti.

Mă urcai în primul taxi şi-i dădui şoferului adresa mea de-acasă.

CAPITOLUL VI
Ancheta merge cu paşi de melc

Vinovăţia infractorului „Camby” invertitul fusese dovedită din plin, dar faptele lui prezentau importanţă minimă faţă de „cazul Sergiu”, care luase proporţii neaşteptate în mintea mea.

„Camby” susţinea că I-a văzut o singură dată pe Sergiu, cam prin luna septembrie, când i-a fost adus în casă de arhitectul Tomaziade Carol, fiindu-i prezentat: „Doctor Sergiu V…”

„Camby” justifica însemnarea numărului de telefon al lui Sergiu, prin faptul că, fiind invitat de Tomaziade la Ploieşti şi neştiind în mod sigur dacă se va putea duce, acesta l-a rugat să-i comunice prin Sergiu dacă nu va putea veni.

Ştia despre Tomaziade că avea serviciul la Ploieşti, unde era anturat de oameni „unu şi unu” şi că, cel puţin o dată pe săptămână, venea la Bucureşti.

„Camby” îşi mai aminti că, atunci când l-a căutat pe Sergiu, acesta nu era acasă şi a vorbit cu fratele lui, pe care nu-l cunoaşte… dar care i s-a recomandat: „Didi”…

*

În ziua următoare, am discutat cu doamna Taubb. Era femeia care ne întâmpinase în curtea imobilului unde locuia familia lui Sergiu. Nu ştia că Sergiu murise. O văzuse pe mama lui îmbrăcată în doliu, dar atribuise faptul acesta vreunui alt deces în familia lor.

— Vedeţi dumneavoastră, spuse doamna Taubb, în situaţii din astea, nu te poţi vârî în sufletul oamenilor. Dacă ţi se spune, e altceva, dar să te duci să-ntrebi… nu merge.

— Aşa-i, încuviinţai eu punctul ei de vedere.

— M-aţi întrebat ce telefon au; ei n-au telefon, n-au prieteni… nici rude n-am prea văzut pe la ei, iar Didi le seamănă perfect. Sergiu era altfel: mai om, mai comunicativ… Când a intrat la facultate, m-a rugat să-i dau voie să telefoneze unei fete. M-am bucurat de succesul lui la şcoală, I-am felicitat şi i-am spus să vină să telefoneze ori de câte ori are nevoie. Ba, mai mult: i-am spus că poate da numărul meu de telefon cui crede şi i-am promis că am să-i comunic cine l-a căutat.

— Îl căutau multe persoane?

— Nuuu! O fată, Ella, şi un domn Carol. Din câte am înţeles eu, Ella ar fi sora acelui domn, iar Sergiu, se pare că o cam plăcea, spuse doamna Taubb şi faţa i se lumină de un zâmbet complice. Probabil că fratele fetii n-o prea lăsa de capul ei, fiindcă uneori Sergiu refuza să se vadă cu ea în prezenţa lui. Probabil că nu-i prea lăsa singuri… Dar ce vă tot plictisesc eu cu nimicurile astea?

— Dimpotrivă, doamnă, spusei eu. Orice amănunt are importanţă pentru noi.

— Da? întrebă cu ton grav femeia, dându-şi seama că era vorba de ceva serios, important. Ce s-a-ntâmplat cu el?

— A murit, răspunsei eu simplu.

— Sergiu? Sergiu a murit? întrebă doamna Taubb, cu aerul năuc al omului căruia îi anunţi o mare catastrofă, şi se porni pe plâns.

O lăsai în pace până se mai linişti. Şi apoi, o rugai, în interesul cercetărilor noastre, să nu difuzeze ştirea printre vecini.

— Când a murit? bâigui ea într-un târziu.

— Acum trei săptămâni.

— Trei săptămâni? murmură prostită.

Da, trei săptămâni, repetai la rândul meu, intuind că din subconştientul acestei femei avea să răbufnească ceva însemnat pentru cercetările noastre. Şi nu mă înşelai. Privirile ei rămaseră aţintite pe lampa mea de birou, dar încordarea ce-i pusese stăpânire pe faţă trădă efortul de a-şi aminti

ceva, de a asocia cu ceva noţiunea de timp pe care o repetase.

— V-aţi amintit? o întrebai eu după câteva minute,

— Da, răspunse doamna Taubb, tresărind. Mi-am amintit, dar…

— Dacă doriţi, am să-ncerc să v-ajut.

— Nu, nu cred să fie nevoie, preciza ea, scuturând capul de parc-ar fi vrut să se lepede de nişte gânduri stranii. Şi totuşi…

— Vă ascult, spusei eu aproape şoptit.

— Ştiţi, nu înţeleg ceva.

— Anume?

— Adică, domnul Carol nu ştie?

— ?!...

— Adică, nici Didi nu ştie?

— ?!…

— E nemaipomenit, mai adăugă doamna Taubb, dar, de astă-dată, stăpână pe gândurile ei.

— Nu vă-nţeleg, murmurai eu.

— Domnul Carol a vorbit cu Didi, chiar ieri, despre Sergiu. De altfel, domnul Carol şi chiar şi sora lui l-au căutat pe Sergiu de câteva ori în săptămâna trecută. Femeia tăcu şi, apoi, pironindu-mă cu o privire scrutătoare, zise ca pentru sine: Ce interes ai avea dumneata să mă minţi?… Dar ei?…

*

Noianul de întâmplări care se precipitaseră şi multitudinea ciudăţeniilor întâlnite mă descumpăniseră oarecum, dar discuţia avută cu doamna Taubb avea să mă tulbure, pur şi simplu.

O clipă îmi trecu prin minte să ies din birou: era prea multă linişte şi asta mă apăsa.

Închisei ochii şi-mi sprijinii capul în palme. Ceea ce mă tulbura nu era numai misterul propriu-zis al morţii lui Sergiu; era ceva mult mai straniu, era acel „ceva” care semăna cu o criptă ce acoperă incomplet un mormânt, lăsându-te sau chiar îmbiindu-te să te apleci spre colţul rămas dezgolit şi să-ţi arunci privirea într-acolo. M-am aplecat,

dar n-am putut zări nimic; era prea întuneric. Îmi trebuia o flacără; aveam nevoie de o flacără ori măcar de o scânteie. De unde s-o iau? De la cine?

Trebuia să fac lumină.

Era vorba de drama unei mame, a unui tată, a unui tânăr care fusese copilul lor şi care se sinucisese.

Era vorba de o dramă a cărei acţiune nu încetase şi care putea continua. Cum? Ce-am spus? Nu, n-am spus nimic…! Am gândit doar… O durere cumplită îmi săgeta creierul, bietul meu creier sfâşiat de atâtea gânduri, de atâţia potrivnici uriaşi, puternici, neiertători, adunaţi într-o imensă armată a răului care întunecau cu mantiile lor negre plăpânda lumină a înţelegerii mele.

Aşadar, asta voiam; asta trebuia să vreau, să urmăresc, sa descopăr, să aflu: cum s-a produs drama, prin ce mijloace, care a fost premiza acţiunii şi toate astea, pentru ca să pot împiedica desfăşurarea ei mai departe.

Deci, la treabă. Îmi aprinsei o ţigară, trăsei storurile şi începui să recapitulez. Să începi cu începutul, mi-am spus. Ei, bine, ceea ce mă izbise la început, a fost furia manifestată de tatăl lui Sergiu.

M-am ridicat de pe scaun şi am recitit nişte însemnări pe care mi le făcusem în agenda de birou când am studiat dosarul care privea sinuciderea lui Sergiu. Când fusese chemat pentru primele cercetări, tatăl lui Sergiu se manifestase tot aşa anormal cum se purtase cu mine. Acelaşi, om ascunde vecinilor din curte faptul că fiul său cel mare s-a sinucis, ori că a murit. Mama lui Sergiu păstrează aceeaşi „discreţie”. De ce s-au mulţumit părinţii lui Sergiu, când totul a trecut sub tăcere? Care să fie taina comportării lor ciudate? Care să fie motivul atâta de puternic, încât strigătul de durere produs de moartea unui copil atât de reuşit să amuţească în piepturile propriilor săi părinţi?

Speriat de panta vertiginoasă pe care gândurile mele apucaseră să alunece, de gravitatea întrebărilor care mă asediau, am ridicat storurile şi am deschis fereastra.

Când revenii la masa de lucru, eram ceva mai înseninat. Vasăzică, îmi reluai eu monologul, am rămas la „să nu ştie nimeni că Sergiu a murit”. Bine, bine, dar Carol? Carol l-a căutat pe Sergiu la telefon, după două săptămâni de la moartea lui… Nici Carol nu ştia? Doar lucrul ăsta îl stabilisem cu prisosinţă… Ştia. Atunci, de ce îl căutase? Faţă de cine trebuia el să arate că nu ştie? Faţă de tatăl lui Sergiu? Nu. Şi asta stabilisem… Atunci? Faţă de doamna Taubb? La ce bun!… Făcea asta, doar poate pentru ca tatăl lui Sergiu să nu ştie că el este… cei care-l căuta pe Didi. Dar de ce să-i caute pe Didi?

Şi dacă tatăl lui Sergiu avea motive ca domnul Carol să nu-l caute pe Didi, pentru ce nu lua măsuri?

Nu cumva Carol cunoaşte motivul pentru care părinţii lui Sergiu păstrează taina sinuciderii fiului lor? Să existe oare o oarecare complicitate între Carol şi tatăl sinucigaşului? Poate… poate… poate…

Şi vălmăşagul gândurilor, întrebărilor şi ipotezelor continuă.

Erau oare interesaţi, până într-atâta, să nu se afle că Sergiu a murit? Ori *cauza sinuciderii* nu trebuia să se ştie? Cunosc ei, oare, adevărata cauză? Cunosc, îmi răspunsei într-un târziu. Atunci? Simplu: îi jenează ori chiar îi înspăimântă. Nu cumva, moartea lui Sergiu i-a liniştit întrucâtva? Sau poate şi mai rău: poate că erau interesaţi chiar ca Sergiu să moară… Şi-aici m-am oprit.

Nu, nu se poate ca un părinte să dorească, să gândească ori să fie satisfăcut de moartea copilului său… Nu se poate, nu e în firea lucrurilor, e monstruos, anormal… striga în mine glasul raţiunii.

Anormal, ai spus? strigă profesionistul, omul cu zece ani de practică judiciară, cât aveam pe vremea aceea.

Şi de ce mă rog, anormal? Oare comportarea tatălui lui Sergiu ţi se pare normală? Furia manifestată la primele cercetări întregită de brutalitatea probată chiar faţă de tine, ţi se par normale? Nu-ţi dai seama că de fiecare dată când simte primejdia că taina sinuciderii ar putea fi elucidată, îşi pierde firea şi ajunge la stări vecine cu nebunia?

Ia stai, mi-am zis eu într-un târziu. În ziua când am fost bruscat de tatăl lui Sergiu, omul acela nici nu bănuia că venisem pentru o cercetare. Şi-atunci? Simplu: Domnul V… tatăl sinucigaşului, a crezut că eu şi tânărul meu coleg, aveam nişte treburi anume, cu fiul său… nişte treburi asemănătoare cu cele care au dus poate la sinuciderea băiatului… sau, şi-o fi închipuit că venim din partea cuiva care a pricinuit, într-un fel ori altul, moartea copilului său…

Dar cine sunt aceia, ori acela, şi ce treburi ar fi putut avea cu Sergiu?

Încurcată poveste, consimţii în cele din urmă.

Mă liniştisem şi, la drept vorbind, eram chiar mulţumit. Bunul simţ învinsese, flacăra de care aveam atâta nevoie se aprinsese şi, la lumina ei, n-aveam decât să privesc cu luare-aminte cărarea dramei, dar nu atât pentru ceea ce se produsese, cât pentru a-i împiedica desfăşurarea în viitor.

„Discreţia” părinţilor lui Sergiu asupra sinuciderii şi, fie chiar a morţii sale, constituia şi temere pentru continuarea dramei, dar putea fi şi principalul element care să-i înlesnească drumul.

*

Dimineaţa mi se scursese pe nesimţite.

După audierea doamnei Taubb, mă apucai să recitesc raportul locotenentului N., care-l urmărise pe tatăl lui Sergiu până la locul lui de muncă. Aflase că era şef contabil la un S.M.T., că era

foarte muncitor şi foarte corect, se purta dur cu subalternii, nu era iubit de nimeni, dar toţi îl apreciau pentru calităţile lui profesionale. Locuia într-o cameră alăturată de biroul unde-şi desfăşura activitatea, rămânând acolo cea mai mare parte din săptămână, iar în perioadele de campanie, dacă pleca la două-trei săptămâni acasă.

Important era faptul că pe la sfârşitul lunii octombrie, şeful contabil primise vizita fiului său cel mare. Oamenii spuneau că în ziua aceea fusese de nerecunoscut. Râdea şi glumea cu toată lumea, s-a plimbat cu Sergiu prin toate secţiile, l-a prezentat chiar şi celor pe care nu-i cunoştea nici el prea bine: într-un cuvânt, deborda de fericire. Băiatul rămăsese în timpul nopţii acolo, iar dimineaţa, în zori, paznicii îl văzuseră plecând, fără ca tatăl să-l fi condus. „Băiatul", relatase un paznic, „era tare necăjit, se vedea pe faţa lui asta şi aş putea să jur că plângea", iar ajutorul şefului contabil îi spusese locotenentului N. că, în ziua plecării băiatului, „şeful" a stat tot timpul necăjit şi parcă nici n-auzea, nici nu vedea pe cei din jurul său.

Închisei dosarul, dar şi ochii, iar blestemata asta de minte, în loc să se fi liniştit pentru că o deconectasem cât de cât de mediul înconjurător, se puse iar pe „lucru". Dusei mâna, involuntar aproape, spre telefon şi-i raportai şefului meu: „Trebuie să plec la Grădiştea".

— Singur?

— Singur, răspunsei.

— Bine, încuviinţă el şi întrerupse convorbirea.

*

Pornisem hotărât să stabilesc în amănunţime ce se petrecuse între Sergiu şi tatăl său, ziua exactă a vizitei lui Sergiu la S.M.T., care fusese mobilul plecării sale în halul în care îl descrisese paznicul şi, dacă indirect nu voi reuşi, gândii eu, am să stau de vorbă chiar cu şeful contabil. Păşii pe poarta S.M.T.-ului şi un om în salopetă mă-ntâmpină cu

„ce treabă aveţi?” „Îl caut pe director”, răspunsei eu.

— Nu-i aici, spuse omul, dar în lipsa lui, puteţi sta de vorbă cu inginerul Robcea.

Urcai cele trei-patru trepte de la intrarea „Administraţiei” şi prin uşa întredeschisă văzui un culoar, de-a lungul căruia, de o parte şi de cealaltă, se înşirau uşi, având fiecare câte o plăcuţă metalică. Mă oprii în dreptul celei de a patra, situată pe partea dreaptă a culoarului. Pe plăcuţă era scris: „Inginer şef”. Bătui, şi un om cu glas obosit strigă un „intră” de parcă ar fi zis „du-te”. Intrai puţin stânjenit de tonul nu prea prietenos al celui care mă invitase, dar rămăsei împietrit: în faţa mea, era tatăl lui Sergiu.

— Bună ziua, murmurai eu.

— Bună ziua, spuse acesta neprietenos.

— Îl caut pe tovarăşul inginer Robcea.

— O să va rog să luaţi loc, e-alături. A lucrat foarte mult în ultima vreme şi nu vrea să înţeleagă că a îmbătrânit, spuse el, dar de astă-dată tonul era cu totul altul. Modulaţia glasului, sinceritatea tonului cu care îmi spusese toate astea trădau o reală afecţiune şi îngrijorare pentru omul despre care vorbea. Aşadar, tatăl lui Sergiu ştia să şi vorbească, nu numai să lovească…

Mă aşezai pe primul scaun mai la îndemână şi-i rugai să nu-l anunţe deocamdată.

— Vă mulţumesc, bâigui el cu o licărire de recunoştinţă în ochi.

— Nici dumneavoastră nu sunteţi prea tânăr, forţai eu nota, dar aparenţele pledează pentru o rezistenţă colosală.

— Aparenţele, sublinie el, aparenţele numai. Ehei, domnule… Am fost un munte, şi asta până nu demult, dar m-a trăznit soarta uite-aici, şi îşi lovi puternic pieptul, cu palma lui imensă. Apoi adăugă: Vă rog să mă iertaţi. Să-l scol pe Robcea?

— Aa, doarme?

— Da, răspunse el şi rămase cu ochii pironiţi într-ai mei. Înţelesese că i-am intuit suferinţa şi, apropiindu-se de mine, îşi lăsă o mână pe umărul meu, zicându-mi: Ai tată?

— N-am, răspunsei eu.

— Mai bine pentru el. Să nu-l plângi. Orice părinte care moare înaintea copilului său, moare fericit. Să crezi asta, fiindcă ţi-o spune un tată. Hotărât lucru, pentru nimic în lume n-aş fi fost în stare în acel moment să pomenesc o vorbă măcar în legătură cu moartea lui Sergiu. Aşa că, după un răstimp de câteva minute, îl rugai să-i trezească pe Robcea. Intră în camera alăturată, închise uşa cu grijă şi zăbovi destul de mult. Reveni însoţit de un bărbat încărunţit, opus lui, şi ca înălţime, şi ca volum.

— Robcea, mi se recomandă simplu inginerul. Cu ce vă pot fi de folos?

— Aş avea ceva… ceva foarte personal cu dumneavoastră, bâiguii eu, dar n-apucai să termin complet fraza că tatăl lui Sergiu se şi făcu nevăzut.

— Mai este cineva alături? întrebai eu.

— Nu.

— Ne poate auzi cineva din afară?

— Nu, spuse Robcea şi zâmbi adăugind: Eu n-am secrete.

— Eu am şi-n curând secretul meu va fi şi al dumneavoastră.

— Ha, ha, râse inginerul. Dacă ai aşa ceva, păstrează-l bine; eu nu mă pricep.

— Când o să aflaţi despre ce este vorba, n-o să mai spuneţi asta, zisei eu întinzându-i legitimaţia de serviciu.

— Vă rog, despre ce este vorba?

I-am relatat în general situaţia colegului său V…

— Un lucru vă pot spune, zise Robcea. Sergiu era copilul lui preferat, nădejdea lui, soarele lui… Să ştiţi, el nu regretă numai moartea acestui copil drag, ci şi altceva parcă…

— Ce anume?

— Asta nu ştiu, preciză Robcea. Asta o simt… Am momente când, dacă n-aş şti ce părinte bun i-a fost, l-aş bănui că a contribuit şi el la sinuciderea lui Sergiu. Robcea era un „tip” – vorbea frumos, avea un fin spirit de analiză, părea un bun cunoscător de oameni şi spusele lui aveau să mă pună de-acum încolo pe drumul cel bun.

— Totuşi, ceva v-a determinat să credeţi asta.

— Da, spuse Robcea, ceva, dar acel ceva nedefinit, acel ceva tainic, care pătrunde mult mai adânc decât priceperea, ori chiar intuiţia. Tăcurăm amândoi, urmărindu-ne fiecare gândurile.

— A! strigă deodată inginerul. Ai dreptate. Uite, dumneata ai nevoie să materializezi acel „ceva”. Ei bine, dacă-ţi poate fi de folos, şi, probabil, s-ar putea să-ţi fie, iată, am să-ţi povestesc un „ceva” material. Desigur, ştii mai exact decât mine data morţii lui Sergiu.

— 25 octombrie, intervenii eu.

— Ei bine, cu câteva zile înainte, Sergiu a fost aici. Noaptea a dormit în camera lui taică-su. Pe la ora unu, unu şi jumătate, m-am simţit rău, şi ca să nu mă dau în spectacol faţă de oamenii care lucrau la nişte reparaţii urgente în atelier, am venit aici, să stau câtva timp liniştit. Camera în care dorm eu a fost despărţită în două printr-un perete de placaj pe care l-am văruit; asta eu am făcut-o, acum doi ani, când V. a venit la noi şi mi-am dat seama că-i vine greu să facă zilnic naveta. În noaptea aia, mi-a fost aşa de rău… Doamne, cum am uitat… A, strigă inginerul luminându-se tot de mulţumire. Vă spun precis: era în noaptea de 20 spre 21 octombrie… zi de leafă. Ca orice om, sunt şi eu curios, dar am o curiozitate care nu depăşeşte anumite limite, care nu vrea să se transforme în indiscreţie, spuse inginerul în pragul unei emoţii care începuse a pune stăpânire pe el.

Se opri şi îşi duse mâna la inimă, iar respiraţia îi deveni greoaie.

— Nu vă grăbiţi, căutai eu să mă prefac a nu fi băgat în seamă adevărata cauză a stării lui de agitaţie.

— Nu căuta să-mi ascunzi compătimirea dumitale, încercă el să mă ironizeze mai mult ca să-şi mascheze suferinţa, bravând. Toată liota asta de câteva sute de oameni s-a unit împotriva mea: vor să mă interneze, să mă trateze, să mă facă sănătos. Dar eu ştiu că am să mor tot din cauza inimii; se moare uşor. Chinul e lung, îmi spuse el şi zâmbi amar. Şi nu vreau la spital. Vezi dumneata, din cauza asta, când simt că se apropie criza, fug aici, în bârlogul meu. Aşa am făcut şi atunci şi îţi jur că, dacă m-aş fi putut mişca ori striga măcar, aş fi urlat la V. „Sunt aici, e cineva aici, e cineva străin care ascultă despovărările sufletelor voastre, care aude gândurile voastre”… doar, doar să-i fac să tacă; dar n-am putut fugi şi nici striga, şi, fără să vreau, înţelegi dumneata, fără să vreau, am auzit ceva îngrozitor. Robcea tăcu şi îşi duse o mână la cap şi alta la inimă.

— Poate doriţi să vin altă dată…

— Nu, urlă el ca scos din minţi. Să nu care cumva să pleci, pentru că asta ar însemna să mă pedepseşti pentru că am tras cu urechea şi ţi-am jurat doar că am făcut-o fără să vreau. Tăcu din nou şi-ntr-un târziu, reluă. Nu, n-ai să pleci, pentru că te interesează. Eşti deştept şi în ciuda anilor dumitale, mult mai puţin numeroşi ca ai mei, ţi-ai dat seama cu cine ai de-a face. Dumneata te joci, iar eu mă zbucium. Dumneata crezi că poţi afla ceea ce îţi voi spune eu, şi de la alţii; s-ar putea. Dar eu vreau să afli de la mine şi, dacă ştii dinainte, de la altcineva, ceea ce îţi voi destăinui eu, să nu-mi spui că ai ştiut. Altfel, uşurarea mea mi-ar apare formală, ori eu am nevoie de scăpare.

— Înţeleg şi, dacă puteţi să mă credeţi, vă asigur că tocmai asta nu ştiu.

— Ce? se avântă inginerul. Spune-mi exact ce nu ştii.

— Nu ştiu ce a făcut Sergiu cu câteva zile înainte să moară.

— Minţi, strigă Robcea. De la bun început, mi-ai spus că înainte să moară, a fost internat în spital.

— Exact, confirmai eu. Dar nu ştiu de ce a venit la tatăl său, cu o zi înainte de internare şi, mai ales, ce a determinat plecarea bruscă a lui Sergiu, la o oră atât de nepotrivită.

— Te cred, spuse zâmbind inginerul. Şi te rog să-mi ierţi ieşirea de adineauri. În noaptea aceea, Sergiu i-a mărturisit tatălui său situaţia desperată în care se afla. Se lăsase antrenat de anturajul unui individ pe care-l cunoscuse chiar în ziua când s-au afişat rezultatele la admiterea în facultate. Individul s-a apropiat de el şi l-a rugat să-i citească lista, motivând că n-are ochelarii la el şi ar vrea să cunoască rezultatele, pentru că are o nepoată care a dat examen. Nepoata nu figura, asta însemnând că „picase”. Dumneata, i-a spus acela, ai reuşit? Da, răspunsese Sergiu şi-i arătase numele lui care figura în dreptul celei mai mari medii. Individul l-a invitat la el, i-a cultivat prietenia, motivând că dorea ca nepoata lui să fie anturată de un băiat aşa de sârguincios, dar, în fapt, individul îi cultiva prietenia pentru el; înţelegi dumneata?

— Da, şoptii eu.

— Sergiu i-a mărturisit tatălui său că ceea ce nu trebuia să se-ntâmple s-a întâmplat, iar de atunci trăieşte un adevărat coşmar pentru că respectivul îl şantajează pur şi simplu, ameninţând că, dacă îl va părăsi, se va autodenunţa şi implicit îl va denunţa şi pe el. V. a urlat la Sergiu, batjocorindu-l în fel şi chip. Băiatul a aşteptat până când tatăl său s-a mai liniştit şi apoi, i-a spus: „Am să mă duc la spital… la psihiatrie. Trebuie să existe un remediu. Tată, îmi dau seama că am ajuns la un moment critic; manifestarea asta anormală mi-a devenit o deprindere şi trebuie să mă dezbar de ea. Vreau să trăiesc ca un om normal.” Ei bine, tată-su n-a găsit cu cale să-i spună altceva mai bun, decât „Ieşi,

târfă”, şi bietul copil a plecat. Aşa că, vezi dumneata, aici este acel „ceva” pe care n-am putut să-i definesc, ori poate nici aici nu-i totul?

— Nu încă, murmurai eu.

— Ce-ar mai fi? întrebă inginerul a cărui înfăţişare trăda o oboseală de nedescris.

— Cine este individul? Cum se numeşte? Unde locuieşte? Cu ce se ocupă?

— Astea sunt elementele care întregesc latura prozaică a chestiunii. Te priveşte, eu nu le-am auzit, pentru că Sergiu a refuzat să-i destăinuie lui taică-su numele corupătorului. Dacă ştiam cum îl cheamă, îţi spuneam. Altceva nu mai ştiu, poţi pleca.

Mă ridicai de pe scaun şi mă înclinai în faţa lui, nemaifiind în stare să rostesc vreun cuvânt. Înfăţişarea lui era de-a dreptul alarmantă. Robcea atribui ezitarea mea de a pleca faptului că trebuia să-mi îndeplinesc obligaţia formală, aşa că vru să mă handicapeze, spunându-mi:

— N-ai grijă, V. n-o să afle nimic din ce am discutat cu dumneata. De altfel, ţi-am mai spus că îţi sunt recunoscător. Dacă nu ţi-aş fi spus dumitale, toate astea, poate nu le-aş mai fi spus niciodată, nimănui, ori cine ştie cui… Poate chiar lui V. Şi lui… atât i-ar fi trebuit. Mai bine aşa… La revedere!

CAPITOLUL VII
Întâmplări precipitate

Aşadar, Sergiu se sinucisese. Motivul pentru care se internase la o clinică de psihiatrie era destul de clar: dorea să fie ajutat ca să-şi revină la normal. Cine-i pricinuise alunecarea pe cealaltă parte a drumului vieţii? Şi asta se lămuri: arhitectul Tomaziade Carol. Că la sinuciderea lui Sergiu contribuise şi comportarea tatălui său faţă de el, acest fapt era desigur cu putinţă, dar… care fusese factorul hotărâtor al sinuciderii, nu aflasem. Unde trebuia căutat acest element? Nu cumva în absenţa lui Sergiu din spital, în noaptea premergătoare sinuciderii? Sau mai exact, în vizita pe care Sergiu o făcuse lui Tomaziade în acea noapte?

Vinovăţia lui Tomaziade trebuia, însă, dovedită. Cine m-ar fi putut ajuta oare cel mai mult? Chiar el. Dar cum? Simplu: urma să-l provoc. Tomaziade trebuia speriat pe linia practicilor sale şi nu direct în legătură cu cele întâmplate cu Sergiu. Îl trimisei pe locotenentul N. la Tomaziade, în lipsa lui de acasă; îi dădui un bilet, chipurile, din partea lui „Camby", vechi prieten al său şi cu aceleaşi deprinderi, care cerea să-l ajute, lăsându-l să înţeleagă că altminteri, va fi nevoit să vorbească şi despre el.

Dar vai! Uitasem o împrejurare, ce-i drept, stabilită mai de mult, şi anume faptul că arhitectul Tomaziade era pe punctul de a se interna în acelaşi salon cu Sergiu la 24 octombrie. Şi încă ceva: singurul tovarăş de cameră al lui Sergiu fusese un profesor pensionar care fusese mutat din rezervă chiar în dimineaţa acelei zile de 24 octombrie, când internarea lui Tomaziade părea iminentă. Poate aici ar trebui căutată o explicaţie, o legătură

de fapte, de întâmplări, gândii eu. Ce-ar fi să-i fac o vizită bătrânului profesor?

Se întunecase. Îmi privii ceasul: trecuse de ora 18… Nu-i târziu, îmi spusei eu încurajator, mai mult ca să-mi înfrâng oboseala. Oricum, în birou nu mai puteam să stau, nu mai doream să stau; simţeam nevoia de aer proaspăt ca să-mi aerisesc mâinile, părul şi plămânii de atâta fum cât inhalasem în ziua aceea. Fumasem foarte mult. Mă ridicai alene de pe scaun şi mă dusei la fereastră. Privii mult timp la forfota străzii. Deschisei fereastra, şi o boare de aer rece şi proaspăt îmi năpădi obrajii. Cum dracu' nu m-am gândit să fac treaba asta mai înainte? îmi reproşai eu. Revenii în mijlocul biroului şi începui să fac exerciţii de gimnastică.

Cineva bătu la uşă şi, convins fiind că este vreun coleg, strigai „intră" fără să-ntorc capul, dar, oprindu-mă totuşi din „competiţia" sportivă în care mă pornisem. Uşa se deschise uşor şi, pentru că nimeni nu se făcu auzit, mă-ntorsei brusc într-acolo.

— Doamnă Taubb! exclamai eu, fără să-mi pot ascunde surprinderea.

— Bună seara… murmură femeia.

— Bună seara, răspunsei eu cu tonul jos pe care ea mi-l sugerase. Ce v-aduce aici?

— Cred că lui Didi nu i-ar face bine să vadă locurile unde fratele său a murit.

— Unde? intervenii eu, neputându-mă stăpâni.

— La spitalul acela, unde mi-aţi spus dumneavoastră că a murit Sergiu.

— Dar ce i-a venit să se ducă acolo?

— A fost trimis de domnul Carol.

— De unde ştiţi asta?

— Simplu: i-am recunoscut vocea la telefon. M-a rugat să-i chem pe Didi. I-am răspuns că la ora aceea trebuie să fie la şcoală, dar el a insistat să-l strig, asigurându-mă că era acasă. Şi într-adevăr, era. Apoi, din răspunsurile lui Didi, n-am prea

înţeles mare lucru, dar din întrebările pe care i le punea acelui domn, mi-a fost de-ajuns ca să pricep.

— Ce anume?

— Didi trebuie să treacă mai întâi pe la sora lui Carol, care îi va da o scrisoare pentru un doctor „Ghid” sau cam aşa ceva, pe care domnul Carol l-a căutat, dar nu l-a găsit, la telefon, şi, cum nu-şi mai putea amâna plecarea la Ploieşti, îl ruga pe Didi să…

— Şi când urmează să treacă Didi pe la sora lui Carol?

— Astă-seară, la ora şapte şi jumătate.

— Cam târziu, murmurai eu privindu-mi ceasul, şi mă apropiai de telefon. Chem maşina şi am să vă duc aproape de casă.

— Maşina?! spuse femeia tresărind parcă la amintirea unui lucru foarte important. Ştiţi, domnule, Carol i-a spus lui Didi să ia un taximetru…

Chemai maşina, o dusei pe doamna Taubb până în colţul străzii pe care locuia.

Aşadar, trăsesem în plin. Tomaziade făcuse primul pas în capcana mea şi pasul ăsta putea să fie şi ultimul. Îmi dădui bine seama că lupta abia acuma începea cu-adevărat. Coborâi.

Strada era destul de slab luminată, iar aşa-zisa mea plimbare trebuia s-o fac cu multă grijă pentru ca să nu calc în vreuna dintre băltoacele ce se înşirau de-a lungul trotuarului. Din nou aşteptare, din nou ochii pe ceas. Era ora 19 şi douăzeci de minute. Mă îndreptai spre locul unde-l lăsasem pe „Avion”, hotărât să merg în apropierea casei lui Tomaziade şi de-acolo să-i iau urma lui Didi, care putuse să plece de-acasă chiar în timp ce doamna Taubb se afla la mine.

Mă urcai în maşină şi „Avion” porni motorul, când, deodată, îl văzui că închide brusc ochii, orbit de farurile unui vehicul ce venea din faţa noastră, semnalizând probabil că se apropie de intersecţie.

Îl lăsarăm să treacă şi observarăm că era un „Getax” având un singur pasager,

— Întoarce şi hai după el, spusei eu.

— Cu dumneavoastră nu mai apucă omul să doarmă, mormăi „Avion”, dar făcu manevra aşa de prompt, încât putui să-mi dau seama că abia aştepta să vadă dacă „ăla e clientul”, cum spunea el, şi, mai ales, unde o să ne „plimbe”.

— Pun prinsoare că mori de curiozitate să vezi pe unde-o s-ajungem astă-seară, spusei eu.

— Asta o să mă prăpădească, se plânse el cu o falsitate pe care nici nu se străduia să o ascundă.

Şoferii care lucrează cu oamenii din „judiciar” capătă un soi de familiaritate cu treburile poliţieneşti şi ajung chiar la o oarecare cunoaştere a profesiunii, încât, datorită rutinii lor, ei pot deveni buni sfetnici în multe împrejurări, chiar şi pentru ofiţerii mai vechi în meserie. „Avion” era unul dintre ei. Bombănea al naibii când era prea mult de lucru, dar n-o făcea pentru că era leneş, ci, cred eu, pentru ca să fie mai „important” şi, pentru că eu îi menajam această susceptibilitate, devenisem omul lui preferat. Renunţa la duminici, la după amiezele libere şi, dacă eu îi spuneam că cutare sau cutare ofiţer are nevoie de el pentru ca să mă ajute într-o cercetare, „Avion” lucra zi şi noapte.

— Ăsta-i unul din „clienţii” de pe Daciei, spuse el când văzu că taximetrul pe care-l urmăream o luă într-acolo.

— Eşti foarte aproape de adevăr, dar nu-i tocmai aşa, încercai eu să discut cu el în şaradă.

— Atunci, o fi vreun altul, dar tot de-ai lor.

— Te-ai apropiat şi mai mult, îl întărâtai ca-n jocul aceia copilăresc de-a „foc şi apă”. „Avion” tăcu şi ne continuarăm drumul.

— E fratele băiatului care s-a sinucis.

„Avion” tresări. Trăsăturile feţei i se înăspriră şi, după câteva clipe, răbufni:

— Dumnezeii lor de ticăloşi! Şi iar tăcu. Tare sunt curios, cât o să stea la arhitect.

— N-o să stea prea mult, zisei eu întărâtându-l din nou.

— De ce credeţi asta?

— Pentru că de aici, puştiul se va duce la spital.

— La care spital? spuse el cu emoţie în glas.

— Acolo… de unde m-ai luat dumneata mai zilele trecute.

— Poate ar fi trebuit să mai luăm pe cineva cu noi, poate o să fie nevoie să-l apărăm…

— Nu-ţi face griji. Duce o scrisoare doctorului Kid, ăla care stătea lângă conducătorul maşinii cu număr de Ploieşti; pe urmă o să se ducă acasă.

— Daaa? spuse „Avion”, cu o vădită decepţie în glas. Păi atunci, dacă „ştim” toate astea, la ce mai mergem după el?

— Pentru că există acolo un om pe care vreau să-i văd chiar astă-seară.

— Înţeleg, spuse şoferul însufleţit de astă-dată. Se vedea că nuanţa de mister, pe care o descifrase în această ultimă frază, îşi făcuse efectul şi, de-acum încolo, nu mai avea să facă pe „interesantul”.

Ajunserăm în bulevardul Daciei şi oprirăm la câteva zeci de metri de taximetrul din care Didi coborî grăbit. După cinci minute, reveni însoţit de sora lui Carol şi, spre surprinderea mea, femeia se urcă şi ea în maşină. Taximetrul vâră la dreapta, pe calea Dorobanţilor şi, după ce depăşi intersecţia cu şoseaua Ştefan cei Mare, îşi încetini viteza, mergând foarte aproape de trotuar, iar cei doi pasageri îşi aplecau capetele spre dreapta, ori de câte ori se aflau în dreptul unei străzi laterale.

Desigur, se ivise ceva neprevăzut şi căutau pe cineva a cărui adresă le fusese comunicată în ultimul moment. Spusei şoferului să mărim distanţa dintre noi şi urmăriţi, astfel că ne oprirăm. Taximetrul mai merse câteva zeci de metri şi apoi opri; manevră puţin înapoi şi vră la dreapta.

— Aha, spuse „Avion”. Au depăşit strada pe care o căutau. Ce facem?

— După ei, i-am spus eu; depăşeşti puţin strada aia şi mă aştepţi. Pornirăm. Când ajunserăm în dreptul străzii pe care intraseră urmăriţii noştri, îmi aruncai ochii pe plăcuţa suspendată pe un zid nu prea înalt şi citii: „Strada Şcoala Floreasca”. Taximetrul se afla cam pe la mijlocul străzii al cărei nume mă făcu să-mi amintesc de „Camby”… Ce căutau Ella şi Didi la „Camby”? Nu ştiau că fusese reţinut? Ce legătură ar fi putut avea Ella cu „Camby”? Sau, mai curând, voia să-i comunice vreo veste din partea lui Caro!?…

Mă strecurai pe lângă gardurile curţilor de pe celălalt trotuar, până ajunsei în dreptul maşinii. Strada era pustie. Din curtea în care intraseră cei doi tineri, se auzea lătratul unui câine. După câteva minute, o uşă se deschise şi în fascicolul de lumină ce răzbătea afară, o văzui pe Ella ieşind grăbită, iar pe Didi târât şi îmbrâncit de un bărbat care mi se părea foarte bătrân.

— Să nu vă mai prind pe-aici, strigă bătrânul când ajunse în dreptul porţii. Iar dumneata, îi spuse el fetei, apucând-o zdravăn de un braţ, ai face mai bine să-i ţii din scurt pe mucosul ăsta. N-am auzit ce-a îndrugat Ella, dar când s-a urcat în maşină, înainte să-nchidă uşa, a strigat: „Sunteţi şi dumneavoastră părinte… Gândiţi-vă la mama noastră.”

Făcui stânga-mprejur şi până să-ntoarcă taximetrul, eu şi ajunsesem la colţ.

— La drum!

— La drum, repetă „Avion“, şi pornirăm din nou pe urmele celor doi tineri, care, după câteva minute de mers, opriră în faţa casei lui Tomaziade. Ella, coborî, iar Didi îşi urmă drumul până la spital, lăsă taximetrul în faţa porţii principale şi se duse la portar. Coborâi şi eu, îndreptându-mă tot într-acolo, şi-i auzii pe Didi cerând omului de la poartă să-i anunţe pe doctorul Kid. Portarul îl

întrebă cum se numeşte şi, când băiatul îşi spuse numele, îi indică direcţia pavilionului, lăsându-l să se ducă singur.

M-am îndreptat spre taximetrist, m-am legitimat şi l-am rugat să mă ajute.

— Cu dragă inimă, spuse omul. Ce trebuie să fac?

— Uite, spusei eu. Când o să revină clientul dumitale, fă în aşa fel ca motorul să nu mai pornească, dar nu-i spune asta din capul locului, ci amăgeşte-l măcar zece minute, asigurându-l că defecţiunea nu este de durată. Apoi, te arăţi deznădăjduit şi, dacă vrea, restituie-i o parte din bani. Eu am să privesc în treacăt, cum te străduieşti să repari defecţiunea şi dumneata, când o să mă vezi că sunt gata să urc în maşina mea, să mă rogi să-i duc şi pe el până în centru.

— S-a făcut, consimţi taximetristul.

Îl chemai pe „Avion” şi-i prevenii asupra celor ce aveau să se întâmple, indicându-i să parcheze maşina în apropierea taxiului. După aceea, intrai în spital, înaintând cu paşi zoriţi spre „secţia 3 psihiatrie.” Intrai fără să întâlnesc decât nişte femei care scoteau din sala de mese nişte farfurii cu resturi de mâncare. Câţiva bolnavi se aflau pe terasă, după cină, fie aşezaţi în vreun fotoliu din holul de la parter, fie plimbându-se. În faţa mea se înălţa scara interioară a pavilionului, iar la dreapta şi la stânga, se profilau două culoare nu prea bine luminate.

— Căutaţi vreun bolnav? mă întrebă o soră.

— Da, spusei eu. Pe profesorul Miclea Ilie.

— Aaa! exclamă ea. Chiar astăzi dimineaţă i-am făcut ieşirea, la cerere. A fost tare nemulţumit, pentru că fusese mutat dintr-o rezervă, într-un salon cu mai multe paturi.

— Şi de ce a fost mutat?

— E o poveste întreagă. Ce-am avut cu el!… Ne-a ameninţat că o să ne reclame pe toţi, pentru că, dacă nu-l mutam din rezervă, tânărul care a

murit… Femeia se opri. Dar dumneavoastră, de ce-l căutaţi?

— Sunt consătean cu el, îi spusei eu. M-a rugat cineva din familie să mă interesez de situaţia lui şi, fiindcă mâine plec din oraş, am venit tocmai acuma că, ştiţi şi dumneavoastră, când te iei cu treburile, fuge vremea pe nesimţite şi, uite, acuma m-am trezit s-o fac şi pe-asta.

— Poftiţi la domnul doctor Kid, medicul de gardă; profesorul a fost internat la el în secţie şi…

— A, nu, nu-i nevoie, intervenii eu. Dacă a plecat, o să-l găsesc acasă.

— Locuieşte pe strada Avrig, spuse sora.

— Ştiu, mulţumesc, zisei eu căutând să dispar cât mai repede, pentru că de la etaj se auzi o voce autoritară strigând: „Sora!”

*

Odată ajuns în stradă, mă regăsii cu taximetristul care îmi zâmbi complice, iar „Avion” mă întâmpină cu „e bine”?

— Da, răspunsei eu şi adăugai: omul pe care-l căutam a plecat chiar astăzi din spital, dar locuieşte în Bucureşti, aşa că mâine, poate trecem şi pe la el.

— Poate că trecem şi astă-seară, se oferi el.

— Nu cred; astă-seară o să-ntârziem cu Didi.

— Îl „răpim”? glumi el.

— Cred că da, spusei eu destul de serios şi, din pricina asta, ochii lui se pironiră într-ai mei cu o asemenea expresie de uimire, încât izbucnii în râs. Râse şi el, dar nu prea convins.

După 15-20 de minute, Didi apăru. Scena care urmă avea să corespundă cu atâta exactitate maşinaţiunii mele, încât, dacă n-aş fi fost chiar eu autorul ei, aş fi considerat că totul e o întâmplare firească.

Când, după câteva clipe de ezitare, consimţii să-l iau cu noi, Didi se arătă mulţumit. M-am aşezat pe bancheta din spate, alături de el. „Avion” îşi aprinse o ţigară; asta însemna că avea să meargă

foarte încet. O vreme tăcurăm toţi, dar când ajunserăm în şoseaua Olteniţei, prefăcându-mă că abia atunci îi remarcasem trăsăturile feţei, exclamai:

— Dar dumneata semeni teribil cu un tânăr care a fost internat chiar la spitalul ăsta.

— Sunteţi medic? mă întrebă Didi cu un glas ce trăda faptul că fusese neplăcut surprins de spusele mele.

— Da, răspunsei eu.

— Cum se numea tânărul? întrebă el copilăreşte.

— Nu reţin… De altfel, nu l-am văzut decât în treacăt şi cred că de atunci a trecut destulă vreme… Venisem aici într-un control şi am asistat într-o dimineaţă la consultaţiile celor care voiau să se interneze. Dar de ce m-ai întrebat?

— A, nu, aşaaa… se fâstâci puştiul.

— Credeam ca sunteţi rude. Insistai eu. Semănaţi teribil.

— Şi de ce se internase?

— Ei, e vorba de secret profesional, răspunsei eu zâmbind. Dacă te-aş întreba pe dumneata de pildă, ce boală ai şi de ce ai venit la o oră atât de nepotrivită în spital, mi-ai spune?

— …

— Vezi?

— …

— Aşadar, nici eu nu pot comite o indiscreţie în privinţa unui om care nici nu mai este printre noi. Îţi spun asta ca să înţelegi mai bine de ce nu îndrăznesc să comit o indiscreţie gratuită.

— Cum… gratuită? spuse el mai mult ca să-mi arate că participă la discuţie, dar vădit cu gândurile în altă parte.

— Păi, spusei eu şi făcui o pauză însoţită de o tuse ostentativă pentru a-l sustrage meditaţiei sale, dacă aş şti că îţi poate fi de folos, ţi-aş povesti cazul lui, dar dumneata pari un om normal.

— Dar el, el nu era normal?

— Oarecum, nu.

— De ce?

— Dumneata ai un fel ciudat prin care participi la discuţia mea, mai bine zis monologul meu.

— Dimpotrivă, cred că nu este vorba de un monolog… V-am întrebat, pentru că îmi place cum vorbiţi, încercă el să mă deruteze „abil”.

— Eşti foarte tânăr, remarcai eu, dar ai un soi de a ispiti oamenii să facă ce vrei dumneata şi, dacă ai să-ţi cultivi calitatea, s-ar putea să-ţi folosească.

— Să vă spun drept, nu mi-am dat seama de asta.

— Nu?

— Până acuma nu, răspunse el cu un ton care trăda puţină îngrijorare. Tăcurăm din nou. Apoi, trăsăturile feţei lui se crispară, iar expresia ochilor săi trăda un zbucium lăuntric pe care i-l produsese o aducere aminte.

— Dumneata eşti un tânăr interesant, spusei eu într-un târziu. Se uită foarte mirat la mine. Nu, să nu-ţi faci probleme. Sunt convins că ţi-au trecut prin minte nişte gânduri urâte… Nu sunt dintre aceia care…

— Care, ce? răbufni el necontrolat. Trăsesem în plin.

— Care fac complimente băieţilor tineri şi frumoşi ca dumneata.

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă Didi cu un tremur uşor în glas.

— Nimic, nimic. Ştii, câteodată, asociezi întâmplările unor oameni cu întâmplările altor oameni pe care îi întâlneşti şi, fără să vrei, schimbi personajele.

— Nu vă înţeleg, murmură băiatul.

— Cum să-ţi explic? Uite, asemănarea dumitale cu tânărul despre care eram gata să cred că ţi-e rudă, m-a făcut să mă gândesc cum ai fi reacţionat dumneata în situaţia lui. Prostii. Desigur, oamenii reacţionează fiecare altfel… Şi-apoi, dumneata pari un băiat puternic, cu o judecată sănătoasă şi te-ai fi apărat încă de la bun început. Dar ce tot îţi

îndrug eu dumitale toate gândurile astea care îmi hărţuiesc mintea în ultima vreme! Îmi aprinsei o ţigară şi-apoi, privind înainte, mai spusei: sunt cazuri, întâmplări şi oameni, care cu greu ţi se şterg din amintire, nu?

— Mdaa… spuse Didi, aproape în şoaptă. Îl pregătisem. Spaima care pusese stăpânire pe el avea să fie înfrântă de curiozitatea pe care i-o stimulasem cu bună ştiinţă. Adolescentul din el nu se lăsă prea mult aşteptat.

— Să nu-mi luaţi în nume de rău, dar m-aţi făcut curios. Desigur, adause el ca să se scuze, povestea sau… cazul, cum îi spuneţi dumneavoastră, nu vă aparţine. Vedeţi, nu vă întreb numele, dar dacă se poate, spuneţi-mi faptele.

Îl ascultai cu atenţie, mimai că oarecum mă deranja insistenţa lui şi, în sfârşit, jucai pe omul slab, care, dacă ai ştiut cum să-i iei, este pe punctul să dezvăluie o mare taină.

— De, ştiu şi eu? reluai continuând să-i întărât. Mersesem la ţintă, dar asaltul nu era complet. Învăluirea trebuia încă să continue, aşa că împinsei jocul mai departe, speculând dorinţa lui de a cunoaşte „cazul”, dorinţă care avea să-i devină nevoie. Din nou mă prefăcui că gândesc.

— Mai înainte mi-aţi pus o întrebare şi, ce-i drept, nu v-am răspuns, interveni Didi.

Tactica mea se dovedea bună şi, fără falsă modestie, jubilam. Puştiul voia să afle cu orice preţ ce „cunoaşte lumea” în legătură cu moartea fratelui său, dar zbaterea asta, surdă, la început, şi devenită acută, acuma, îmi întărea convingerea că interesul nu era numai al lui. Mai era cineva interesat să afle, şi acela nu putea fi altul decât arhitectul Tomaziade. Dar de ce ţinea Didi aşa de mult, de ce se crampona de acest „filon” de informare, de ce se „arăta gata de orice” ca să afle ce se ştie despre „cazul” acelui tânăr care îi stârnise o curiozitate deosebită numai din cauza

celor câteva aluzii pe care i le făcusem? Oare ataşamentul lui Didi faţă de Tomaziade se datora numai faptului că arhitectul îi dăduse nişte bani şi câteva pachete cu ţigări? Nu. Hotărât, nu. Interesul pe care Didi îl purta lui Tomaziade avea un substrat mult mai profund. Aici era o taină bazată pe o comunitate de interese, care, cel puţin aşa apăreau la o primă analiză, îi afecta pe amândoi în egală măsură. Deci, gândii eu, motivul zbaterii lui Didi era generat de un sentiment foarte puternic, pe care nu-l puteam defini altfel decât spaimă.

— Ei bine, mă smulse puştiul din raţionamentul în care mă afundasem, sunt gata să vă răspund, dar cu o condiţie.

— Stai, stai, îl întrerupsei eu. Despre ce tot vorbeşti? Derutat de faptul că nici nu băgasem de seama ceea ce el voia să-mi spună, băiatul se îndârji şi mai mult.

— Spuneam că şi dumneavoastră mi-aţi pus o întrebare.

— Care? jucai eu pe nedumeritul.

— Ce boală am şi de ce am fost la spital astă-seară la o oră aşa de târzie?

— A, nu te-am întrebat pentru că eram curios, ci doar aşa, ca să vezi cam ce-aş fi făcut eu dacă aş fi divulgat secretul altcuiva.

— Dar ăsta este secretul meu şi cred că nu comit nicio indiscreţie dacă vă spun.

— Te ascult, cu o condiţie însă: să fie ceva interesant.

— Vă povestesc, dar în schimb, şi aici glasul lui deveni rugător, îmi povestiţi şi dumneavoastră?

— Ha, ha, râsei eu amuzat; vasăzică, un târg. Bine! Dar să ştii că tot atât de sincer voi fi şi eu cu dumneata, pe cât vei fi şi dumneata cu mine.

— Bine, se-nvoi tânărul şi o licărire de speranţă se aşternu în lumina ochilor lui. Îi întinsei mâna şi astfel pecetluirăm convenţia noastră.

— Înainte să-ncepi, vreau să te-ntreb dacă mai ai vreme!

— Pentru lucruri interesante, am.

Îl bătui pe umăr în sens admirativ faţă de hotărârea şi tonul lui categoric, şi-i spusei şoferului să oprească aproximativ o sută de metri de cimitirul „Belu”. „Avion” îşi aprinse o ţigară în semn că discuţia îl pasiona şi avea de gând s-o urmărească aşa cum urmăreşti un meci de lupte.

— Dă-i drumul, îl încurajai eu pe Didi prieteneşte.

— Pot să fumez? întrebă el timid.

— Dacă socoţi că îţi face bine?

— Acuma, da. Scoase un pachet de „Winston” şi-mi oferi şi mie o ţigară; o luai şi, la rândul meu, îi oferii foc. Didi trase câteva fumuri; se vedea cât de colo că devenise un fumător pasionat.

— Am fost la spital să duc o scrisoare unui medic, o recomandare pentru un prieten care urmează să se interneze. Pentru asta am fost.

— Şi cine-i medicul? Poate mi-e prieten şi pun şi eu o vorbă.

— Ce-mi cereţi acuma este indiscreţie.

— Da, însă gândeşte-te că, în orice convenţie, dacă nu vrei să poarte titlul de dictat, trebuie să existe un raport de echitate. În ceea ce am să-ţi povestesc eu, dumneata vei şti despre cine voi vorbi chiar şi fără să pronunţ numele persoanelor, pe când eu…

— Cum, de unde am să ştiu eu?

— Ăsta-i secretul meu, spusei eu şi zâmbii insinuant.

— Dacă nu vreţi să râdeţi pur şi simplu de mine, atunci sunteţi un om ciudat şi… şi rău.

— N-ai dreptate, îi ripostai eu blând, impresionat de suferinţa pe care i-o împinsesem prea departe, dar care, spre binele lui, avea să debordeze în curând din el. Te ascult.

— Fie, spuse tânărul meu interlocutor. Vreau să vă cred. Este vorba de doctorul… şi aici Didi se opri. Îmi era limpede că de-acuma-nainte nu va mai spune nimic; mă pierdusem în propriul meu

labirint pe care-l clădisem cu-atâta migală şi prin care urma să-i rătăcesc pe Didi; pierdusem pentru că, în ultimele minute, mă precipitasem. Didi intuise gravitatea spuselor mele şi avea să se închidă în carapacea spaimei sale din care era pe punctul să evadeze. Hotărât, tactica de până acum trebuia abandonată. Trebuia să găsesc altceva, alt drum, altfel de comunicare; dar, pentru moment, nu puteam realiza nimic. Ratasem atât de stupid, încât nici ciudă nu-mi era, ci singurul sentiment care mă năpădise, pot spune fără ruşine, era mila. Îmi era milă de mine, şi-atâta. Vreme de câteva minute, care mi se părură o veşnicie, tăcui.

— Didi, spusei într-un târziu.

— Didi? repetă băiatul cutremurat, de unde ştiţi cum mă cheamă.

— De la doctorul Kid.

— Îl cunoaşteţi?

— Da, dar asta n-are importanţă. Te rog să-mi mai dai o ţigară. Cu mâinile tremurânde, băiatul se scotoci prin buzunare căutând pachetul cu ţigări.

— Poftiţi, poftiţi, spuse el aproape strigat. Luai o ţigară şi o aprinsei. Mi-e frică de dumneavoastră.

— Hm!

— Dacă aş vrea să plec în clipa asta de lângă dumneavoastră, m-aţi lăsa?

— Fă cum vrei.

— Să nu vă supăraţi că…

— Nu mă supăr. Eşti un copil rătăcit.

— De ce spuneţi asta?

— Aşa. Toţi cei care greşim drumul, se cheamă că rătăcim.

— Dar eu n-am greşit drumul, bâigui el speriat.

— Ba da. Te-ai depărtat destul de mult de cel bun, dar nu atâta, încât să nu-l mai poţi regăsi. Totul este să nu te încrezi într-un ghid prost, care nu face altceva decât să te ducă şi mai departe, uneori atât de departe, încât să nu te mai poţi reîntoarce niciodată. Spunând asta privii ostentativ înspre cimitir.

— De ce nu vă uitaţi la mine? spuse băiatul.

— La ce ţi-ar folosi?

— Pentru că atunci cred mai mult în ce-mi spuneţi.

— Acum nu pot, dar să ştii că cel spre care privesc te-ar îndemna să crezi cu-adevărat, şi cu totul, în tot ce-ţi spun. Didi se uită în direcţia în care privirile mele erau aţintite.

— Acolo este un cimitir…

— Acolo este Sergiu.

— Domnule doctor! strigă băiatul cu glasul sugrumat de emoţie. Domnule doctor, repetă el în prostie, să nu-mi faceţi vreun rău.

— Didi! îl chemai eu cu un glas care parcă nu mai era al meu. Mă, copilule, ce rău aş putea eu să-ţi fac?

— La şcoală, vă rog să nu se ştie la şcoală pentru ce s-a sinucis Sergiu. Vă-nchipuiţi ce-ar fi asta pentru părinţii mei.

Desperarea lui mă impresionă şi-i mângâiai pe păr, iar el izbucni într-un hohot de plâns. Îl lăsai să plângă în voie, pentru că asta avea să-l liniştească. Spaima care deborda din el, era, aşadar, motivată de gândul oprobriului. Dar gândul ăsta era rodul propriului său raţionament, ori îi fusese sugerat? Şi dacă da, de cine? Evident, numai de cineva care ar fi avut o contribuţie precisă la alunecarea lui Sergiu pe partea cealaltă a drumului normal, contribuţie pe care Didi o cunoştea, dar pe care nu trebuia s-o dea în vileag.

Şi gândurile mele reveniră iar la arhitectul Tomaziade. Didi se linişti şi-i surprinsei că mă privea atent, neîndrăznind să mă tulbure. Ochii lui trădau o tristeţe de nedescris amestecată cu multă frică.

— De ce mă priveşti ca un câine speriat?

— Mi-e frică.

— Parcă-ţi trecuse.

— Nu.

— În ce mă priveşte, nu-mi fac procese de conştiinţă, pentru că frica asta nu ţi-am sădit-o eu în suflet. Aşa-i?

— Da.

— Tomaziade e cel care te-a înspăimântat.

— Poate, dar fără să vrea.

— A zis pur şi simplu că te previne. Da?

— Da.

— Tatăl tău ştie despre existenţa lui Tomaziade?

— Oarecum.

— Ştie că dumneata eşti prieten cu el?

— Nu, spuse Didi tresărind. Tata l-ar omorî.

— De ce?

— Parcă dumneavoastră nu ştiţi?

— Să zicem că nu ştiu tot…

— De la mine n-o să aflaţi, şi, spunând asta, simţii că puştiul se afla din nou pe punctul de a se retrage în carapacea lui. Aşadar, trebuia să lucrez în forţă.

— Dar dacă aş şti?

— Nu m-aţi fi întrebat.

— Poate că vreau să-ţi verific buna credinţa.

— Mă anchetaţi?

— S-ar putea.

— Mai vreţi o ţigară?

— Nu, mulţumesc. El îşi aprinse una. Didi, eu m-am hotărât să nu te mai întreb nimic. Am să te conduc acasă şi gata. Poţi conta pe mine; din partea mea nu vei avea neplăceri, dar cât priveşte domnul Tomaziade…

— Ce vreţi să faceţi? spuse el cutremurându-se.

— Trebuie să lămuresc motivul care l-a determinat sa te înfricoşeze.

— Cum? scăpă el întrebarea, necontrolat.

— Cu ajutorul tatălui dumitale.

— Să nu faceţi asta! strigă el.

— A! exclamai eu, prefăcându-mă surprins. Vasăzică, ăsta este motivul pentru care Tomaziade te minte de-atâta vreme.

— Mă minte?

— Da. Te minte. Uite, eu am nevoie să ştiu unele lucruri pe care, dacă dumneata n-ai să mi le spui, o să-mi fie foarte greu sau poate chiar imposibil să le stabilesc şi, totuşi, de-acuma încolo n-am să te mint.

— Dar până acuma, m-aţi minţit?

— Cu un singur lucru?

— Care? spuse el tot aşa de speriat.

— Didi, eu nu sunt medic, ci ofiţer de miliţie, şi, scoţând legitimaţia de serviciu, i-o arătai. Noutatea nu produse nici pe departe efectul unei lovituri de teatru, ci, dimpotrivă. Puştiul citi atent numele şi gradul meu şi, după ce îmi dădu înapoi legitimaţia, îşi pironi ochii în ochii mei.

— Sunt arestat?

— Didi, nu fi prost, îl certai eu glumind, şi-i ciufulii părul. Pentru ce să te arestez?

— Nu ştiu, nu mai ştiu nimic, spuse el şi, cu aerul unui copil deznădăjduit, mi se aruncă în braţe, agăţându-se cu desperare de umerii mei. Didi nu mai era tăinuitorul lui Tomaziade. Didi nu mai era vânatul pe care-l hăituisem pentru ca să-l aduc la marginea luminişului şi acolo să trag în plin. Dacă n-aş fi fost pătruns până în străfundul conştiinţei mele de faptul că toată manevra şi jocul pe care-l făcusem cu acest băiat erau numai pentru ca dreptatea să triumfe şi pentru ca el să fie salvat, mi-ar fi fost ruşine de mine. Didi era un copil, un copil bun şi speriat şi deznădăjduit. Tomaziade avea să plătească desperarea lui Didi. Tomaziade avea să plătească desperarea lui Sergiu. Tomaziade era prea laş ca să ucidă direct, concret, material, făţiş, pe acela care ar fi prezentat un pericol pentru el. Tomaziade era laş şi, ca toţi cei de teapa lui, recurgea la teroare prin şantaj. Rămăsei nemişcat, până când micul meu naufragiat socoti că a ajuns la mal şi putea merge pe pământul sigur al adevărului, Când şi-a slăbit strânsoarea mâinilor, l-am lovit uşor, cu dosul palmei, peste piept.

— Gata spaima? spusei eu şi-i privii zâmbind.

— Gata, spuse el având aerul unui om istovit din cauza unor mari eforturi. Îşi ridică ochii spre ai mei şi, când privirile noastre se întâlniră, fără voia mea izbucnii în râs, provocându-l şi pe el. Didi râdea. Râdea sincer, din tot sufletul lui de copil în ai cărui ochi mai jucau câteva lacrimi. Era un râs prin care se eliminau parcă ultimele reziduri din otrava spaimei ce-i fusese inoculată atâta timp. Mă prefăcui că nu mă pot stăpâni şi continuai să râd. Didi continuă şi el. Simţeam şi vedeam că îi face bine.

CAPITOLUL VIII
Autorul moral al sinuciderii

În dimineaţa zilei următoare plecai de acasă mai devreme ca de obicei. Toată noaptea nu putusem dormi; strânsoarea degetelor lui Didi şi desperata lui agăţare de umerii mei îmi persista încă destul de dureros în amintire, iar râsul lui de copil cu ochii în lacrimi mă obsedase. Pe la ora patru, coborâi din pat şi aşezându-mă la geam văzui că ninge. Dintotdeauna, ploaia, ninsoarea, trăsnetele, viscolul şi spectacolul de circ au produs asupra mea nişte stări ciudate, vălmăşag de gânduri cu o acută dominantă de retrospecţie, o tulburare generală şi uneori plăcut amestecată cu un sentiment de melancolie nedefinită şi bucurie nejustificată.

*

Când ajunsei la serviciu, subofiţerul de la punctul de control îmi dădu un plic.

— L-a adus un elev.

— Un elev? întrebai eu, întorcând plicul pe partea, pe care se obişnuieşte să se scrie numele şi adresa expeditorului. Când I-a adus?

— Dacă a trecut o jumătate de oră.

Mă depărtai de interlocutorul meu şi intrai pe un coridor. Desfăcui plicul şi citii:

> „Tovarăşe căpitan,
>
> Astă-noapte n-am putut închide măcar un ochi. Tot timpul m-am gândit la dumneavoastră şi la toată întâmplarea care şi acuma îmi pare o aventură. I-am mărturisit mamei tot adevărul, dar ea nu este hotărâtă dacă trebuie să-i spunem şi tatii. Dumneavoastră ce credeţi? Am să

vă telefonez pe la prânz şi vă rog să vă gândiţi la noi.

Un băiat care nu mai rătăceşte.”

Didi, băieţaşule drag, îl mângâiai eu în gând. Hm: auzi, să mă gândesc la ei… Dar la cine mă gândesc de-atâta vreme? îi reproşai autorului scrisorii.

Urcai în birou şi, spre surprinderea mea, îl găsii pe locotenentul N. care umpluse deja câteva pagini cu scrisul lui mărunt. Mă salută şi se uită la ceas.

— Când ai venit?

— Pe la cinci; într-o jumătate de oră, sunt gata. Îşi redacta raportul cu privire la „cele constatate la Ploieşti.”

— Interesant? întrebai eu privind semnificativ spre manuscrisul lui.

— Sunt câteva aspecte – îmi răspunse tânărul ofiţer, cu un ton ce se voia cu orice preţ misterios. Mă pretai la jocul lui părând că sunt chinuit de curiozitate şi, cu toate că aş fi putut să-i dau ordin să-mi raporteze situaţia înainte de a-şi termina de scris raportul, exclamai:

— Ce vorbeşti?

— O să vedeţi, punctă el curiozitatea pe care tonul meu i-o dezvăluise. Sunt nişte „chestii cam încurcate”, adause apoi, mândru de realizarea lui.

— Abia aştept, intervenii eu, dar nu mai forţai nota, pentru că îl simţisem că era pe punctul de a-mi „ceda”, şi n-aveam de gând să-i ascult relatarea alandala. „Bobocii” trebuiesc obişnuiţi cu o muncă ordonată, ori, departe de mine gândul de a cultiva birocratismul; consider necesară discuţia omului cu el însuşi, în faţa unei coli de hârtie. Şi-apoi, era şi un examen al tânărului ofiţer: voiam să văd cum concepe, dacă a selecţionat evenimentele de seamă şi dacă ştie pe ce trebuie pus accentul. Aşa că îl lăsai să-şi vadă de treabă şi căutai să-mi revăd nişte notări pe care le dădusem uitării de mai multe zile.

— L-am terminat, spuse locotenentul N. Imediat mă duc să-l dau la dactilografiat şi…

— Stai, intervenii eu, descifrând în tonul lui părerea de rău că nu-mi manifest din plin curiozitatea. Dacă vrei, citeşte-mi-l acuma. Sunt foarte curios.

— Desigur, răspunse el şi ochii-i luciră de bucurie.

— Ia-ţi scaunul şi vino lângă mine, vreau să mă simt cât mai aproape de întâmplările prin care ai trecut dumneata, pentru că astfel am să le şi pricep mai bine.

Tânărul ofiţer se ridică de la biroul lui aproape sărind, înşfăcă energic scaunul, se-mpiedică de o margine a covorului şi fu cât pe ce să cadă. Ce fericit era, cât de important se simţea. Obrajii lui, pe care abia mijea tuleiul bărbii, se-mpurpuraseră de bucurie şi mi-l amintii pe Didi: era un „Didi" cu câţiva ani mai mare. Ce fericită ar fi omenirea dacă fiecare dintre noi ne-am gândi puţin la cel de-alături! Cât de puţin cer oamenii ca să se simtă fericiţi! Şi cu toate astea, de câte ori nu trecem nepăsători pe lângă aceste „lucruri mici" care de fapt sunt de proporţii nebănuite?…

— Pot să-ncep? mă smulse N. din gândurile care începuseră să mă năpădească.

— De bună seamă, răspunsei eu ca şi când numai la noutăţile pe care avea el să mi le aducă, mă gândisem. Încurajat de atitudinea mea, tânărul ofiţer îmi citi constatările lui de la Ploieşti, oprindu-se numai din când în când spre a mă surprinde dacă participam ori mă cuprinsese plictiseala. Raportul era cam lung şi, pe alocuri, cu amănunte inutile, dar destul de concludent. Ce m-a bucurat mai mult, a fost faptul că N. avea reale calităţi de investigator, iar felul în care îşi redactase materialul dovedea un stil frumos şi un fin spirit de observaţie, aşa că pusei bază pe aportul său. Îl felicitai şi, la rândul meu, îi comunicai constatările mele, mai mult ca să văd

cum va face anumite legături şi deducţii. Prima sa reacţie fu indignarea, dar acest sentiment nu mă mulţumi şi căutai să comentez unele date ale cazului Sergiu V., punând accentul pe situaţiile care pe mine mă impresionaseră şi altfel.

— Da, la asta nu m-am gândit, spuse el emoţionat, dar glasul său trăda că indignarea nu-l părăsise. Şi-acuma, ce veţi face?

— Aş vrea să discut neapărat cu profesorul.

— Credeţi că mă voi putea descurca? întrebarea căzu prea puternic şi prea direct.

— Desigur, dar de ce mă întrebi? spusei eu zâmbind.

— Aş vrea să discut eu cu profesorul Ilie Miclea.

— Bine, încuviinţai fără să ezit. Nu-l puteam refuza; chiar dacă avea să rateze întrevederea. Cu toate că nu-mi trădai cu nimic rezerva pe care o aveam, N. intui asta.

— Dacă nu sunteţi pe deplin convins de reuşită mai bine nu mă duc. Ştiţi, mă gândesc şi eu… Un om bătrân, suferind, poate şi capricios.

— A, nu la asta m-am gândit.

— Nu?

— Fii pe pace, îl liniştii eu. Mi-am adus aminte că nu ţi-am spus ceva foarte important; înainte să mă despart de el, pe când îl conduceam spre casă, Didi mi-a mărturisit multe lucruri şi printre altele, faptul că în seara premergătoare sinuciderii lui Sergiu, fratele său l-a chemat la telefonul doamnei Taubb, prefăcându-şi aşa de bine vocea, încât şi Didi, iniţial, a crezut că cel care-l chemase era Tomaziade.

— Şi ce i-a spus Sergiu după ce Didi l-a recunoscut?

— Că la căutat pe Carol Tomaziade la telefon şi nu l-a găsit.

— Atât?

— Nu. I-a spus lui Didi să-l caute mai târziu, pentru că el n-are fise, şi să-l roage să-i aştepte

telefonul, iar Didi i-a spus că nu mai poate ieşi din casă, pentru că venise tatăl lor de la Grădiştea.

— Interesant, bâigui N., fără să priceapă exact unde aveam s-ajung. Dar nu văd legătura cu profesorul.

— Nici eu n-o văd foarte limpede şi tocmai din cauza asta ţi-am spus întâmplarea pe care mi-a relatat-o Didi.

— Tot nu mi-e clar.

— Eu cred că Sergiu a vrut să comunice cu Tomaziade neapărat asupra unui fapt ce nu suferea amânare, ori cel puţin aşa considera el, şi cum Didi nu-l mai putea anunţa, şi n-avea certitudinea că-l va găsi acasă când avea să-şi încerce norocul cu ultima fisă de telefon ce-i mai rămăsese, a hotărât să fugă din spital în acea noapte. Ei bine, asta te-aş ruga să urmăreşti în discuţia cu profesorul Miclea: în primul rând, dacă ştie motivul mutării sale din rezerva în care era cu Sergiu; în al doilea rând, ce l-a determinat să afirme că, dacă el ar fi rămas în rezervă, tânărul acela nu s-ar fi sinucis şi, în sfârşit, tot ce ştia în legătură cu sinuciderea lui Sergiu şi chiar considerente de ordin personal. Bagă bine de seamă: trebuie să-l stârneşti foarte delicat la susţinerea afirmaţiilor sale, fără să-i dai nicio clipă senzaţia că pui la îndoială spusele lui. În asta constă greutatea acestei trebi, iar succesul ei îl vom putea cântări cu numărul şi veracitatea argumentelor profesorului. Asta-i tot: cauza supărării lui şi pe ce se va baza în susţinerea celor ce-ţi va povesti. Un ultim sfat: dacă nu ştii ce să-i spui ca să-l provoci la argumentare, arată-te foarte surprins, uluit chiar, dar, în niciun caz, neîncrezător. Asta l-ar jigni şi pe un om pe de-a-ntregul sănătos. Drum bun!… N. ieşi foarte îngândurat şi, când îl văzui aşa, strigai în urma lui: Nu-i greu, trebuie să fii atent şi să te miri frumos. Îl auzii cum izbucni în râs şi-i urmării zgomotul paşilor până la capătul coridorului, unde se pierdură de tot, înfundaţi în covorul scării.

*

Recitii scrisoarea lui Didi. Ce voia de la mine? Ce discutase cu mama lui? Îi spusese el oare tot adevărul? Cum reacţionase ea? Probabil că-i spusese „totul” şi desigur că mă descrisese în nişte culori favorabile, din moment ce ei doi căzuseră de acord să se sfătuiască cu mine dacă tatăl lui putea sau nu să afle ceea ce noi trei ştiam. Dusei mâna spre buzunarul în care-mi ţin agenda de telefoane şi, după ce ezitai câteva clipe, o scosei şi formai numărul doamnei Taubb. Îmi prefăcui glasul, şi-l ceru-i pe Didi, care se prezentă imediat la telefon.

— Puteţi să spuneţi cine sunteţi, zise el emoţionat.

I-am spus şi doamnei Taubb totul.

— Foarte bine, îi răspunsei eu. Ce facem, ne vedem?

— Desigur. Dar mai vin cu cineva.

— Cu mama? îl întrebai eu.

— Nu. Cu altcineva; se poate?

— Vino cu cine vrei, chiar şi cu Tomaziade.

— E cineva mult mai periculos, preciză el şi închise.

„Bravo Didi”, spusei eu în pâlnia aparatului, deşi ştiam că el nu mă mai asculta şi, închizând la rândul meu telefonul, mă ironizai: înoţi în plin mister! Mă ridicai de pe scaun, mă dusei la fereastră şi continuai aşa, într-un du-te-vino, până când îmi dădui seama că sunt într-adevăr emoţionat. Didi se liniştise şi acum neliniştea lui o preluasem eu. Îşi deşertase sacul cu poverile ascunzişurilor şi acuma zburda în toată voia bună a celor şaptesprezece ani neîmpliniţi încă, ba îi mai ardea şi de glume. Te ghicesc eu, îi spusei într-un târziu, şi-mi aprinsei o ţigară. Care pe care, hai? mă adresai eu interlocutorului nevăzut. Bine, drăcuşorule, şi mă apucai să deduc cu cine ar putea veni Didi.

Tot cu maică-sa, mă gândii eu; ori, poţi să ştii? Aşa cum i-a făcut doamnei Taubb mărturisiri, s-ar

putea… Nu, nu cred, răspunsei eu gândului că Didi ar fi vorbit cu Ella despre faptul că ne-am cunoscut şi mai ales despre interesul pe care i-l purtam fratelui ei. Nuuu, n-avea niciun rost. Doar el îmi spusese că Ella este „complice” lui Tomaziade, făcându-mă să înţeleg că ea îi servea fratelui ei drept paravan pentru vizitele pe care Sergiu i le făcea de fapt fratelui ei. Şi-apoi, ca să-mi întărească acest lucru, îmi spusese că Ella i-a dat o scrisoare din partea arhitectului, către doctorul Kid, prin care-l ruga pe acesta să-l ajute pe „Camby”, în caz că va fi supus unei expertize, pentru a-l salva de închisoare. Îmi reluai plimbarea prin camera mea de lucru, dar întrebarea „cu cine ar putea veni Didi?” continua să mă tortureze. Să vie oare cu părinţii lui „Camby”? îmi trecu prin minte dar refuzai de la bun început această supoziţie, pentru că, pe lângă ceea ce auzisem eu, Didi îmi precizase că tatăl lui „Camby” refuzase categoric sugestia Ellei de a cere ca fiul său să fie supus unei expertize psihiatrice.

Medicul de la Ploieşti care i-a dat recomandarea de internare lui Tomaziade? O! Nu… Pe ăsta nici măcar nu-l cunoaşte Didi. Şi gândurile mi se desprinseră de acest personaj. Medicul de la Ploieşti? Doar în dimineaţa aceea aflasem de la N. că medicul de la Ploieşti fusese rugat de gazda lui Tomaziade să-l consulte pe „bietul arhitect” şi să-i recomande internarea într-o clinică de specialitate. Dar cine era gazda? Hm, bombănii eu, cine altul decât fratele doctorului Kid, care a vrut să-l interneze pe Tomaziade la rezerva nr. 2, împreună cu Sergiu. Aici mă oprii, amintindu-mi că N. era de părere că medicul de la Ploieşti era de bună credinţă, dar îşi manifestase îndoieli asupra profesorului Kid, fratele medicului din Bucureşti.

Nu ştiu de ce, dar eu n-aveam nicio îndoială asupra profesorului Kid. Tomaziade mi se înfăţişa atât de monstruos, încât eram încredinţat că îi păcălise pe toţi şi, în curând, aveam să mă conving

de asta. Perfidia, ipocrizia şi cinismul caracteristic celor din categoria lui, înfrânseseră toate rezistenţele. Lipsit de scrupulele cele mai elementare, căutase prin orice mijloc să-şi atingă un scop precis; dar care era acesta? Să se interneze în acelaşi salon cu Sergiu? Nu. Ăsta era mijlocul, modalitatea… Dar scopul? Nu cumva dorea să-i supravegheze pe Sergiu? Şi dacă da, de ce? De bună seamă că se temea de ceva. Care putea fi, deci, obiectul temerii sale? Neghiob ce eşti, mă pomenii că-mi strig cu voce tare. Motivul temerii? Ha! Sergiu se internase din dorinţa sinceră de a se vindeca de o suferinţă, iar Tomaziade – căruia făcuse imprudenţa să-i mărturisească – se temea că victima deprinderilor sale va mărturisi totul.

Telefonul sună strident şi prelung. Ridicai receptorul şi-l auzii pe N., care-mi raportă că profesorul Ilie Miclea i-a precizat ceva deosebit de important. Sergiu primise vizita unui bărbat – cu semnalmentele lui Tomaziade – în preziua sinuciderii: acela i-a comunicat că se va interna şi el în aceeaşi rezervă, dar Sergiu i-a spus că, dacă va face asta, el se va omorî. Bărbatul acela l-a invitat pe Sergiu pe culoar, dar băiatul l-a dat pur şi simplu afară, spunând că va face orice să scape de el. Vizitatorul a plecat zâmbind şi precizându-i că, a doua zi, tot avea să se interneze în aceeaşi rezervă cu el. Când am pus receptorul în furcă, enigma sinuciderii lui Sergiu îşi aruncase ultimul văl. În noaptea în care fugise din spital, Sergiu se dusese la Tomaziade pentru a-l determina să nu se interneze în rezerva lui. Parcă-i şi vedeam rugămintea, apoi desperarea din priviri, din glas şi din nou rugăminţi şi din nou desperare, culminând – probabil – chiar cu ameninţări. Desigur, Tomaziade se arătase neînduplecat, iar Sergiu îl părăsise deznădăjduit. Se întorsese la spital şi la gândul că Tomaziade îi va împiedica încercarea de însănătoşire, căzu pradă unei puternice depresiuni sufleteşti care culmină cu sinuciderea.

Cineva bătu la uşă; tresării din păienjenişul gândurilor mele sumbre şi mă dusei să deschid. În prag, se afla procurorul Puiu Munteanu, un fost coleg de serviciu.

— Mă, ce afumătorie-i la tine, îmi spuse el în loc de bună ziua.

— Să deschid o fereastră, zisei eu, dar nu schiţai niciun gest.

— Şi du-te o dată, spuse el aproape strigând şi căzu pradă unui acces de tuse. Deschisei fereastra şi după câteva clipe se linişti. Uite, spuse el scoţând din servietă un plic. Întinsei mâna, dar făcând un gest de amânare, adause: ştii că eu supraveghez efectuarea cercetărilor în cazul „Camby”?

— Şi? Trebuie să mă ridic în picioare?

— Ţie-ţi arde de glumă, dar să ştii că eu nu dorm de la ora patru şi jumătate, şi nu mai pot de oboseală.

— De ce nu mi-ai dat un telefon? La ora aia mă-mbrăcam.

— Treburi?

— Aş! Ningea frumos şi am ieşit să mă plimb.

— Dracu-şi închipuia că faci aşa ceva?

— Dar tu, de ce te-ai sculat aşa devreme? Te-a trezit poşta, îl ironizai eu arătând spre plic.

— Cam aşa ceva, răspunse el.

— Ia dă plicul încoace, că descopăr eu imediat cauzele insomniei tale.

— Poftim, zise el întinzându-mi-l, dar mai înainte să-i citeşti, ascultă-mă câteva minute. E vorba de o scrisoare primită de un medic de la spitalul de boli nervoase, din partea unui individ pe care l-a cunoscut cam cu o lună în urmă. I-a fost recomandat de fratele său şi de un medic din Ploieşti. Individul este arhitect şi stă în gazdă la fratele doctorului din Bucureşti.

— Doctorul Kid, zisei eu.

— Da, confirmă procurorul, rămânând uluit. De unde ştii?

— De la cel care i-a dus scrisoarea?

— Cum? Chiar de la fratele studentului care s-a sinucis?

— Exact.

— Îl cunoşti, vasăzică?

— Pe doctor, nu tocmai, dar pe cel care i-a dus scrisoarea, da.

— Eşti nemaipomenit, se minună el sincer.

— Uite ce este, spusei eu: dacă ai o asemenea preţuire pentru mine, răspunde-mi la câteva întrebări.

— Sunt gata, se oferi el stăpânit încă de mirare.

— Kid este convins că recomandarea medicului de la Ploieşti este sinceră?

— Da. Mai mult, pot să-ţi spun că arhitectul a jucat aşa de bine pe schizofrenicul, încât doctorul Kid l-a crezut chiar bolnav.

— Să zicem. Încă ceva: de ce a vrut să-l interneze la un loc cu Sergiu V.?

— Kid mi-a spus că, spre stupefacţia lui, Tomaziade i-a mărturisit jocul de-a bolnavul.

— Şi cum a motivat asta?

— Aici e aici. I-a spus că tot aşa se preface şi Sergiu V. Care este nepotul său, şi l-a rugat să-i interneze în acelaşi salon cu el, asigurându-l pe Kid că, într-un timp foarte scurt, îl va determina pe Sergiu să se demaşte şi să se reîntoarcă la facultate. Şi Kid i-a făcut pe voie. Crezând că astfel îl va ajuta pe tânărul său pacient,

— S-ar putea. Ce-i cu scrisoarea?

— Păi, tu ziceai că ştii.

— Să confruntăm versiunile.

— Fie. Kid mi-a declarat că se teme de nişte complicaţii în care arhitectul l-ar putea târî. Citeşte şi ai să vezi. Individul îl roagă să aibă grijă de „Camby”, indicându-i ca, în cazul când îi va fi adus la expertiză, să „constate” că nu este în toate minţile, pentru a-l scăpa de pedeapsă.

— Merge, zisei eu. Tot aşa mi-a spus şi…

Fraza îmi fu curmată de nişte lovituri puternice şi la intervale neregulate.

— Şi cine? Cine ţi-a spus tot aşa, insistă procurorul pentru a mă readuce la discuţia noastră.

— Cine? repetai eu mecanic şi cu privirile aţintite pe uşă. El! Cel care a venit, îi explicai eu, şi strigai din toată inima: „Intră, Didi!”

Uşa se deschise şi în prag apăru Didi, trăgând după el pe cineva care nu prea avea „poftă” să dea ochii cu mine şi a cărui siluetă apăru treptat, acoperind aproape tot golul lăsat de uşa pe care băiatul o dăduse de perete.

— Bună ziua!… murmură timid omul-namilă. Sunt tatăl lui.

Mă ridicai de pe scaun şi procurorul făcu la fel.

— Fiţi binevenit, îi zisei eu întinzându-i mâna şi-i îndemnai să se aşeze.

— Nu… n-aş vrea să stau, bâigui el cu un tremur puternic în glas. Am venit doar să vă mulţumesc pentru Didi… şi pentru noi, adause el şi se prăbuşi pe fotoliu, într-un hohot de plâns din ale cărui accente se desprindea capătul oboselii la care ajunsese, durerea pe care o încercase, dar şi eliberarea de spaima că ar fi putut pierde şi ceea ce dorea neapărat să salveze: pe Didi.

*

E noapte, bunul şi necunoscutul meu interlocutor; sau poate e ziuă… Nu ştiu. Aseară când am venit acasă, am lăsat oblonul şi m-am ascuns şi de albul zăpezii şi de lumina lunii. Eram plin de suferinţele pe care mi le pricinuise amintirea faptului pe care vi l-am povestit şi nu doream ca gândurile mele despre nişte lucruri murdare să pângărească albul zăpezii.

Iubesc prea mult zăpada; iubesc şi ploaia, şi trăsnetul, şi viscolul, şi spectacolul de circ. Şi, prin toate astea, iubesc copiii şi adevărul.

CUPRINS

CAPITOLUL I
CAPITOLUL II
CAPITOLUL III
CAPITOLUL IV
CAPITOLUL V
CAPITOLUL VI
CAPITOLUL VII
CAPITOLUL VIII

Table of Contents

CAPITOLUL I	3
CAPITOLUL II	6
CAPITOLUL III	10
CAPITOLUL IV	17
CAPITOLUL V	25
CAPITOLUL VI	30
CAPITOLUL VII	43
CAPITOLUL VIII	61